ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 76ον ΜΑΡΤΙΟΣ 1940 Ἀριθ. 3

Η ΓΛΥΚΥΤΑΤΗ ΤΩΝ ΥΠΟΣΧΕΣΕΩΝ

«Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναί, ἔρχομαι ταχύ,
Ἀμήν, ναί, ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ» (Ἀποκ. κβ΄. 20).

Πλῆθος μέγα ὑποσχέσεων ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ ὑπάρχει ἐν ταῖς Γραφαῖς. καὶ παρέχουσι πᾶσαι εἰς τὸν πιστὸν παρηγορίαν, θάρρος, ὑπομονὴν καὶ χαράν· ἀλλ' ἡ γλυκυτάτη πασῶν εἶναι ἡ διαβεβαίωσις ὅτι ὁ Σωτήρ, ὃν ἀπέρριψε καὶ ἐξακολουθεῖ ἀπορρίπτων ὁ κόσμος, θὰ ἔλθῃ ἐκ νέου καὶ αὐτοπροσώπως ἐπὶ τῆς γῆς, οὐχὶ ὡς ἦλθε τὴν πρώτην φορὰν ἐν ταπεινώσει, ὑφιστάμενος στερήσεις καὶ κακοπαθείας, ἐκτεθειμένος εἰς διωγμοὺς καὶ ἀνεχόμενος ὀνειδισμούς, ἀλλ' ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ θείᾳ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ δόξῃ ὡς ὁ δικαιοῦχος Βασιλεύς, λαμβάνων τὸ σκῆπτρον καὶ καθεζόμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου, κρίνων ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἀποδίδων εἰς ἕκαστον ὅ,τι πράγματι ἀνήκει εἰς αὐτόν. Δὲν μέλλει λοιπὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ διὰ παντὸς ἡ μαστίζουσα τὴν ἀνθρωπότητα ἔκρυθμος κατάστασις τῆς ἁμαρτίας, ἀσεβείας, ἁρπαγῆς, ἀπάτης καὶ καταθλίψεως. Δὲν μέλλει νὰ διαιωνισθῇ ὁ καταδιωγμὸς τῆς ἀληθείας καὶ ἡ προσκύνησις καὶ θεοποίησις τοῦ ψεύδους, τῆς ὕλης καὶ τῆς βίας. Ὑπάρχει διὰ τὴν ἀνθρωπότητα μέλλον λαμπρὸν καὶ αἰὼν χρυσοῦς, ἀλλ' οὐχὶ χωρὶς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὐδὲ χωρὶς αὐστηρᾶς καὶ δικαίας καὶ τρομερᾶς Κρίσεως· καὶ πάντα ταῦτα καὶ ἀσυγκρίτως πλείονα καὶ μείζονα διὰ τοὺς πιστοὺς περιλαμβάνονται εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην τοῦ Σωτῆρος ὑπόσχεσιν: «Ναί, ἔρχομαι ταχέως».

Εἶναι λυπηρὸν καὶ παράδοξον συγχρόνως ὅτι οἱ Χριστιανοὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐλησμόνησαν σχεδὸν τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην. Τὰ τερατολογήματα πολλῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν μακαρίαν ἐλπίδα τῆς Δευτέρας Παρουσίας, καὶ ἡ παρὰ τὴν ρητὴν ἀπαγόρευσιν (Πράξ. α΄. 7) ἐπίμονος καὶ ἔνοχος προσπάθεια ἄλλων διὰ παντοίων ὑπολογισμῶν νὰ ἀνεύρωσι καὶ ὁρίσωσι τὸν χρόνον αὐτῆς, κατέστησαν τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ὕποπτον καὶ ξένον εἰς τοὺς λοιπούς· οὕτω δὲ ἐστερήθησαν καὶ στεροῦνται οἱ Χριστιανοὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ παρηγορίας καὶ τῆς δυνάμεως, ἣν ἐξασκεῖ ἡ μελέτη τοῦ ζητήματος τούτου εἰς ἐξαγίασιν καὶ ἐξύψωσιν τῆς ζωῆς τοῦ Χριστιανοῦ (Ἰω. Α΄. γ΄. 3. Πέτρ. Β΄. γ΄. 11, 12).

Καὶ ὅμως τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἔδωκεν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο σπουδαιοτάτην θέσιν ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ, ἐν ᾗ 318 φορὰς γίνεται λόγος περὶ αὐτοῦ, ἤτοι τὸ $^1/_{25}$ τῆς Καινῆς Διαθήκης ἀναφέρεται εἰς τὴν δευτέραν ἔλευσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τῶν δύο πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολῶν ἕκαστον κεφάλαιον περιέχει τι ἀναφερόμενον εἰς αὐτήν· ἐπίσης πολλαὶ περικοπαὶ τῶν ἀποστολικῶν ἐπιστολῶν καὶ ὁλόκληρον τὸ βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως πλὴν τῶν ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις διδα-

σκαλιῶν καὶ παραβολῶν. Ἐὰν ὁ Θεὸς τοσοῦτον ἐπανειλημμένως ποιεῖται λόγον περὶ τῆς δευτέρας ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου, πῶς ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ ἀδιαφορῶμεν περὶ αὐτῆς;

Ἐν τῷ προκειμένῳ τῆς μελέτης ταύτης ἐδαφίῳ ὁμιλεῖ αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν τῇ ὁράσει τοῦ ἠγαπημένου μαθητοῦ· εἶναι δὲ ἡ τρίτη φορὰ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου, καθ' ἣν ἐπαναλαμβάνει τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην περὶ τῆς ἐλεύσεως Αὐτοῦ. Ἡ τριπλῆ ἐπανάληψις ἔχει βεβαίως σκοπὸν νὰ ἀφυπνίσῃ ἡμᾶς πρὸς κατανόησιν τῆς βεβαιότητος ἅμα καὶ σοβαρότητος τοῦ πράγματος, Θέλω ἐν τοῖς ἑξῆς ἐξετάσῃ τὰς λέξεις τῆς ὑποσχέσεως ταύτης κατὰ σειράν.

Α'. «***Ναί***». Τὸ ***Ναὶ*** τοῦτο δηλοῖ τὴν βεβαιότητα τῆς διδομένης ὑποσχέσεως, καὶ εἶναι ἴσον τῷ ***βεβαίως*** ἢ ***ἀναμφιβόλως***· ὅταν δὲ ὁ Θεὸς βεβαιοῖ, εἶναι ὡς ἐὰν ὁρκίζεται, ὡς ὅτε εἶπεν εἰς τὸν Ἀβραὰμ «***Βεβαίως*** εὐλογῶν θέλω σὲ εὐλογήσει, καὶ πληθύνων θέλω σὲ πληθύνει», λέγεται ὅτι τοῦτο λέγων ὡρκίσθη εἰς ἑαυτὸν (Ἑβρ. Ϛ'. 13). Εἶναι λοιπὸν πέρα πάσης ἀμφιβολίας ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς θὰ ἔλθῃ ἐκ δευτέρου. Ὁ κόσμος ἐνόμισεν ὅτι σταυρώσας Αὐτὸν ἔκλεισε πάντα μετ' Αὐτοῦ λογαριασμόν· ἀλλὰ θὰ εὕρῃ ὅτι πολὺ ἠπατήθη.

Ἡ Χριστιανικὴ ἐκκλησία ἐξ ἀρχῆς ἐδέχθη τὴν ἐλπίδα ταύτην παρὰ τῶν Ἀποστόλων καὶ περιέμενε τὴν ἐπάνοδον τοῦ Κυρίου της· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἤρχετο, βαθμηδὸν ἔπαυσε νὰ περιμένῃ· καὶ ἐξετελέσθη τὸ πρῶτον μέρος τῆς παραβολῆς τῶν δέκα παρθένων. περὶ ὧν ἐλέχθη ὅτι, ἐπειδὴ ὁ νυμφίος ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ, ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκοιμῶντο (Ματθ. κε'. 5). Παρῆλθον οὕτω πολλοὶ αἰῶνες, καθ' οὓς μόλις ἀραιοί τινες, στηριζόμενοι πάντοτε εἰς ὑπολογισμούς, διέδιδον ὅτι ἐπλησίαζεν ἡ Δευτέρα Παρουσία, καὶ ἐξετρέποντο εἰς πράξεις θρησκοληψίας, διασκορπίζοντες τὰς περιουσίας των καὶ πλουτίζοντες τὰ μοναστήρια. Ἤδη ὅμως οὐχὶ θρησκόληπτοι ἐκ τοῦ ὄχλου, ἀλλὰ ἄνδρες σοβαροὶ καὶ μεταξὺ τῶν ἐκκλησιῶν γνωστοὶ ἐπὶ εὐσεβείᾳ καὶ πνευματικῇ συνέσει αἰσθάνονται ὅτι εἰς ἣν κατάστασιν περιῆλθεν ἡ ἀνθρωπότης καὶ ὡς φέρεται κατὰ κρημνῶν, μόνον Θεία ἐπέμβασις δύναται νὰ περισώσῃ ὅ,τι δύναται καὶ πρέπει νὰ περισωθῇ, καὶ εἶναι ὡς ἂν ἀκούεται ἡ φωνὴ ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς «Ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται...» (Ματθ. κε'. 6). Ἀλλ' εἴτε ἡ ἔλευσις Αὐτοῦ εἶναι πολὺ πλησίον εἴτε οὐχί, εἶναι ***ἀπολύτως βέβαιον*** ὅτι ἔρχεται.

Ναί· διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γείνῃ ἄλλως πως. Ἦλθε τὴν πρώτην φοράν, ἵνα ἐργασθῇ τὴν πλήρη ἀπολύτρωσιν τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς θυσίας Ἑαυτοῦ, καὶ ἔκτοτε τὸ γεγονὸς τῆς ἀπολυτρώσεως ἐκηρύχθη καὶ κηρύττεται πανταχοῦ· ἀλλ' ἡ ἀνθρωπότης κατὰ τὸ πλεῖστον οὐδεμιᾶς προσοχῆς ἀξιοῖ τὴν Θείαν προσφοράν, καὶ ἐξ ἐκείνων δέ, οἵτινες ὡμολόγησαν ὅτι ἐξετίμησαν τὴν σωτηρίαν, οὐκ ὀλίγοι ἀπεδείχθησαν ὑποκριταὶ καὶ κίβδηλοι, ἄλλοι δὲ ἐπέβαλον χεῖρα βέβηλον ἐπὶ τῆς ἀληθείας κατὰ ποικίλους τρόπους, διαστρέψαντες αὐτὴν καὶ ὑλοποιήσαντες. Εἶναι λογικόν, εἶναι ἐπάναγκες νὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὴν κατάστασιν, καὶ νὰ ἐπικρατήσῃ ὁριστικῶς καὶ ἐν δυνάμει τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνος ὅστις ἑαυτὸν ἐκένωσε λαβὼν δούλου μορφὴν καὶ ἐταπεινώθη γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ, πρέπει νὰ βασιλεύσῃ καὶ νὰ ἴδῃ τοὺς

ἐχθροὺς Αὐτοῦ πάντας ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ (Κορ. Α΄. ιε΄. 25), νὰ δώσῃ δὲ τὴν ἀμοιβὴν εἰς τοὺς διὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ διὰ τὸ Εὐαγγέλιον ταλαιπωρηθέντας καὶ ἀδικηθέντας καὶ συκοφαντηθέντας καὶ διωχθέντας συμφώνως πρὸς τὸν μακαρισμόν, ὃν τὰ χείλη Αὐτοῦ προέφερον (Ματθ. ε΄. 10—12) καὶ νὰ συμμερισθῇ μετ᾽ αὐτῶν τὴν διοίκησιν καὶ βασιλείαν (Ρωμ. η΄. 17. Τιμ. Β΄. β΄. 12. Πέτρ. Α΄. δ΄. 13).

Β΄. *«Ἔρχομαι»*. Ἡ γηραιὰ αὕτη γῆ εἶδε πολλὰ καὶ μεγάλα γεγονότα ἐπ᾽ αὐτῆς διαδραματιζόμενα. Ὑπῆρξε μάρτυς τραγικῶν σκηνῶν καὶ κακουργημάτων καὶ δεινοπαθημάτων, ὑπεράνω τῶν ὁποίων πάντων κατὰ τὸν ὄγκον, τὴν βαρύτητα καὶ τὴν σημασίαν πυργοῦται τὸ δρᾶμα τοῦ Γολγοθᾶ. Εἶδε τὴν ἐμφάνισιν μεγάλων ἀνδρῶν καὶ ἐπισήμων προσωπικοτήτων, ὧν ἡ ἐπὶ γῆς διαδρομὴ ἐκληροδότησεν εἴς τε συγχρόνους καὶ μεταγενεστέρους μεγάλα ἀποτελέσματα, ἀλλ᾽ οὐδὲν τῶν προσώπων τούτων οὐδὲ πόρρωθεν δύναται νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἐκ τῆς Παρθένου βρέφους ἐν τῇ φάτνῃ της Βηθλεέμ. Ἑώρτασε στέψεις βασιλέων καὶ θριάμβους νικητῶν, ἀλλὰ πᾶς τοιοῦτος ἑορτασμὸς θὰ ὠχριάσῃ εἰς ἀφάνειαν ἀπέναντι τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς Δευτέρας Ἐλεύσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὅταν δὲ ὁ Κύριος ἔλθῃ, θέλει ἰδεῖ Αὐτὸν ***πᾶς ὀφθαλμός,*** καὶ ἐκεῖνοι οἵτινες ἐξεκέντησαν Αὐτόν· καὶ θέλουσι θρηνήσει ἐπ᾽ Αὐτὸν ***πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς***· διότι ***ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν,*** ὅπου καὶ θὰ συναντήσωσιν Αὐτὸν δι᾽ ἀναστάσεως ἢ διὰ μεταμορφώσεως ὅσοι εἶναι πράγματι Αὐτοῦ (Ἀποκ. α΄. 7. Θεσσ. Α. δ΄. 16, 17).

Τὴν Δευτέραν Ἔλευσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ θὰ ἐπακολουθήσωσι σπουδαιότατα ἀποτελέσματα. Διότι ἔρχεται διὰ τοὺς πιστοὺς Αὐτοῦ ὡς ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς καὶ ὀρθρινός, διαγγέλλων τὴν λῆξιν τοῦ σκότους καὶ τῆς μακρᾶς νυκτὸς τῆς ἀγνοίας, τῆς δεισιδαιμονίας, τῆς πλάνης καὶ πάσης κακίας, τὰ ὁποῖα κατελύπουν καὶ κατεβασάνιζον τὰς ψυχὰς αὐτῶν. Ἔρχεται διὰ τοὺς πιστούς Του ὡς «ὁ Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης μὲ ἴασιν ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐτοῦ» (Μαλαχ. δ΄. 2)· διότι μὲ τὴν ἰδίαν Του χεῖρα «θὰ ἐξαλείψῃ πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν» (Ἀποκ. κα΄. 4) καὶ θὰ συμμερισθῇ μετ᾽ αὐτῶν (θαῦμα θαυμάτων!) τὴν δόξαν Αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον (Ἰω. ιζ΄. 22. Ἀποκ. γ΄ 24). Ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐπιμένοντας ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ καὶ ἀπορρίπτοντας τὰς προσκλήσεις καὶ προσφορὰς Αὐτοῦ ἔρχεται «ἐν πυρὶ φλογός, κάμνων ἐκδίκησιν εἰς τοὺς μὴ γνωρίζοντας Θεὸν καὶ εἰς τοὺς μὴ ὑπακούοντας εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Θεσσ. Β΄. α΄. 8). Μάτην βαυκαλίζονται πολλοὶ φανταζόμενοι ὕπνον μετὰ θάνατον καὶ δευτέραν εὐκαιρίαν μετανοίας διὰ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐξόντωσιν ἐν περιπτώσει ἀπειθείας, πλανῶντες οὕτω καὶ πλανώμενοι· διότι «ὁ Θεὸς δὲν ἐμπαίζεται· ἐπειδὴ ὅ,τι ἂν σπείρῃ ὁ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θέλει θερίσει» (Γαλ. ς΄. 7), ὁ δὲ θερισμὸς δὲν θὰ ἦναι στιγμιαῖος οὔτε ὀλιγοχρόνιος ἀλλ᾽ ***αἰώνιος,*** ὅσον καὶ ἡ εὐδαιμονία τῶν σεσωσμένων θὰ ἦναι αἰώνιος (Ματθ. κε΄. 46, Θεσσ. Β΄. α΄. 9, Ἀποκ. ιδ΄. 11).

Ἔρχεται ἵνα ἄρῃ ἐξ ὁλοκλήρου τὴν κατάραν καὶ ἀπελευθερώσῃ καὶ τὴν ἄψυχον κτίσιν ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς. Σήμερον ὅλη ἡ ἄψυχος κτίσις

ὑποβάλλεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν παθῶν καὶ τῆς ἁμαρτίας τοῦ ἀνθρώπου· ἀλλὰ θὰ ἐκβάλῃ στεναγμὸν ἀνακουφίσεως, ὅταν τὴν διοίκησιν τοῦ κόσμου λάβῃ εἰς τὰς ἁγίας Αὐτοῦ χεῖρας ὁ δικαιοῦχος Βασιλεύς. Τότε τὰ χημικὰ προϊόντα δὲν θὰ χρησιμοποιῶνται πρὸς κατασκευὴν καταστρεπτικῶν καὶ ἀνθρωποκτόνων ἑνώσεων, οὔτε τὰ μέταλλα πρὸς παρασκευὴν ἐξοντωτικῶν μηχανημάτων, οὔτε τὰ φάρμακα καὶ ποτὰ πρὸς δηλητηρίασιν τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ ἐξυπηρέτησιν φθοροποιῶν ἕξεων. Ἡ χρῆσις τῶν πραγμάτων θὰ ἦναι τοῦ λοιποῦ λογικὴ καὶ ἁγία.

Ἔρχεται ἵνα δώσῃ τὴν ἀείποτε ζητουμένην καὶ διηνεκῶς ὑπεκφεύγουσαν εἰρήνην, ἀφ' ὅτου ὁ φθόνος καὶ ἡ ἰδιοτέλεια εἰσήγαγε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τὸν ἀλληλοσπαραγμόν.

Ναί, ἔρχεται. Ἀλλὰ σύ, φίλε ἀναγνῶστα, ἀνήκεις εἰς Αὐτὸν ἀληθῶς, ὥστε νὰ εὑρεθῇς, μεταξὺ τῶν μελλόντων νὰ προϋπαντήσωσιν Αὐτὸν ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν; Εἶσαι σεσωσμένος.; Εἶσαι συγκεχωρημένος; Εἶσαι ἀναγεγεννημένος; Διότι Αὐτὸς ἀπέκλεισε πάντα ἄλλον, εἰπών: «Ἐὰν μή τις γεννηθῇ ***ἄνωθεν,*** δὲν δύναται νὰ ***ἴδῃ*** τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Ἰωάν. γ'. 3). Μὴ ἔλπιζε ματαίως ὅτι κατά τινα τρόπον θὰ διολισθήσῃς μεταξὺ τῶν τοιούτων. Εἰς τὴν ἐν Λονδίνῳ Τράπεζαν τῆς Ἀγγλίας ὑπάρχει εἰδικὸν μηχάνημα, εἰς ὃ ρίπτονται σωρηδὸν αἱ χρυσαῖ λίραι καὶ κατερχόμεναι διὰ τῶν ἀγωγῶν αὐτοῦ φθάνουσιν εἰς λεπτεπίλεπτόν τινα μηχανισμόν, ὅστις τὰς μὲν ἐχούσας τὸ προσῆκον βάρος ρίπτει πρὸς τὸ ἓν μέρος τῆς μηχανῆς τὰς δὲ λιποβαρεῖς πρὸς τὸ ἕτερον, χωρίζων αὐτὰς ἀπ' ἀλλήλων μὲ τὴν μεγίστην ἀκρίβειαν. Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἠδυνήθη νὰ ἐφεύρῃ τοιοῦτον ἀκριβῆ μηχανισμὸν ἀποκλείοντα ἀπὸ τοῦ σωροῦ τῶν τελείων λιρῶν τὰς καὶ κατ' ἐλάχιστον λιποβαρεῖς, ἄραγε ὁ Θεὸς θὰ εὑρεθῇ ὀλιγώτερον ἱκανὸς εἰς τὸ νὰ διαχωρίσῃ τοὺς γνησίους Χριστιανοὺς ἀπὸ τοὺς κιβδήλους;

Γ'. «***Ταχέως***». Παράδοξον! Εἶπε «ταχέως», καὶ παρῆλθον ἤδη σχεδὸν δεκαεννέα αἰῶνες, καὶ πολλοὶ θρασύνονται καὶ ἐμπαίζοντες ἐρωτῶσι: «Ποῦ εἶναι ἡ ὑπόσχεσις τῆς παρουσίας αὐτοῦ;» (Πέτρ. Β'. γ'. 3, 4). Ὁ Κύριος, βεβαιῶν περὶ τῆς ἀναμφιβόλου ἐλεύσεως Αὐτοῦ, μεταχειρίζεται γλῶσσαν ἀνθρωπίνην· ἀλλὰ πόσον διάφορος εἶναι ἡ ἀντίληψις τοῦ χρόνου δι' ἡμᾶς τοὺς ἐφημέρους καὶ διὰ τὸν Θεὸν τὸν αἰώνιον! «Μία ἡμέρα παρὰ Κυρίῳ εἶναι ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία» (Πέτρ. Β'. γ'. 8). Ὁμοίως δὲ ὁ Κύριος πρὸς τὴν Σαμαρείτιδα εἶπεν: «Ἔρχεται ***ὥρα*** καὶ ἤδη ***εἶναι,*** ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ θέλουσι προσκυνήσει τὸν Πατέρα ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ» (Ἰωάν. δ'. 23)· ἀλλὰ κατόπιν παρῆλθον πολλαὶ ὧραι καὶ ἡμέραι καὶ μῆνες καὶ δύο περίπου ἔτη, ἕως οὗ παρέλθῃ ἡ σκιὰ τοῦ Νόμου καὶ ἀρχίσῃ ἡ πνευματικὴ λατρεία. Ὁμοίως ὁ Ἀπόστολος λέγει: «Ἰδοὺ τώρα καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ τώρα ***ἡμέρα*** σωτηρίας» (Κορ. Β'. ς'. 2) καὶ ἡ ἡμέρα αὕτη τῆς σωτηρίας, διαρκέσασα δεκαεννέα ἤδη αἰῶνας, εἰσέτι δὲν ἔληξεν. Ὥστε τὸ «ταχέως» τοῦτο κεῖται κατὰ τὴν οὐράνιον ἀντίληψιν τοῦ χρόνου. Ἀλλ' ὅσον μακροχρόνιον ἔκτασιν καὶ ἂν περιέλαβε μέχρι τοῦδε τὸ «ταχέως» τοῦτο, οὐδεὶς δύναται νὰ εἰκάσῃ πότε θὰ συμπληρωθῇ ὁ χρόνος, ὃν ἐννοεῖ δι' αὐτοῦ ὁ Κύριος· διότι δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία ὅτι ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ Θεοῦ ὁ χρόνος οὗτος εἶναι

μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας ὡρισμένος, καὶ δὲν θὰ ἐπεκταθῇ οὐδὲ στιγμὴν περιπλέον τοῦ ὡρισμένου. Ὥστε δι' ἡμᾶς, ἡ ἔλευσις Αὐτοῦ εἶναι διηνεκῶς ἐπικειμένη. Τοιαύτη βεβαίως ἦτο ἡ ἀντίληψις τῶν Ἀποστόλων, οἵτινες περιέμενον τὸν Κύριον νὰ ἐπανέλθῃ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπιγείου αὐτῶν ζωῆς· τοιαύτη καὶ ἡ τῶν πρώτων Χριστιανῶν, καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τοιαύτη πρέπει νὰ ἀσκῆται καὶ ἐκ μέρους ἡμῶν προσδοκία. Λέγει ὅτι ἔρχεται ταχέως· καὶ ἄγνωστον πόσον χρόνον περιλαμβάνει τὸ «ταχέως» τοῦτο. Ἐνδέχεται νὰ παρέλθῃ εἰσέτι μακρὸς χρόνος, ἀλλ' ἐξ ἴσου ἐνδεχόμενον εἶναι—καὶ ἴσως πιθανώτερον—ὅτι ἐγγίζομεν ἤδη πολὺ πλησίον πρὸς τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ὡρισμένου χρόνου. Ὁπωσδήποτε, τὸ «ταχέως» τοῦτο εἶναι λογικὸν καὶ δίκαιον νὰ ἐγείρῃ ζωηρὰν τὴν προσδοκίαν ἡμῶν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καὶ ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν. Ἐὰν ὁ οἰκοδεσπότης ἀπερχόμενος εἴπῃ εἰς τὸν θυρωρὸν νὰ ἀγρυπνῇ διότι ἔρχεται ταχέως, τὸ καθῆκόν του εἶναι νὰ περιμένῃ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν ἐπάνοδον τοῦ κυρίου του· καὶ ἐὰν παρέλθωσιν ὧραί τινες, τουτο δὲν θὰ χρησιμεύσῃ εἰς αὐτὸν ὡς δικαιολογία νὰ παύσῃ ἀναμένων, ἀλλ' ἀπεναντίας, ὅσῳ περισσότεραι ὧραι παρῆλθον, τόσῳ ζωηροτέρα εἶναι ἡ προσδοκία του τῆς ἐπανόδου τοῦ κυρίου.

Ἡ μέχρι τοῦδε ἐπιβράδυνσις τῆς ἐπανόδου τοῦ Κυρίου ἐξηγεῖται ἐν ταῖς Γραφαῖς. Ὁ ἀπόστολος Πέτρος λέγει (Β΄. γ΄. 9): «Δὲν βραδύνει ὁ Κύριος τὴν ὑπόσχεσιν (τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ), ὥς τινες λογίζονται τοῦτο βραδύτητα, ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς, μὴ θέλων νὰ ἀπολεσθῶσί τινες, ἀλλὰ πάντες νὰ ἔλθωσιν εἰς μετάνοιαν.» Ὁ λόγος λοιπὸν τῆς μέχρι τοῦδε ἀναβολῆς τῆς ἐλεύσεως Αὐτοῦ εἶναι ἡ μεγάλη Αὐτοῦ μακροθυμία, ἥτις ἀνέχεται τὴν ἀδιαφορίαν καὶ ἀνταρσίαν τῆς ἀνθρωπότητος ἐπὶ δεκαεννέα ἤδη αἰῶνας. Τίς δύναται νὰ μαντεύσῃ τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἡ μακροθυμία αὕτη θὰ λήξῃ; Τοῦτο εἶναι ἐντελῶς ἄδηλον καὶ ἄγνωστον· ἀλλ' ἡ ὑπόσχεσις Αὐτοῦ παραμένει ἰσχύουσα: «***Ναί, ἔρχομαι ταχέως***».

* * *

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Σωτῆρος, πλὴν τοῦ ὅτι εἶναι πολύτιμος καὶ γλυκυτάτη ὑπόσχεσις δι' ἡμᾶς, εἶναι συγχρόνως καὶ θερμὴ ἔκφρασις τοῦ ἰδίου Αὐτοῦ πόθου. Αὐτὸς δι' ἡμᾶς κατῆλθεν ἐκ τῶν οὐρανῶν εἰς τὴν γῆν. Δι' ἡμᾶς ὑπέμεινε ταλαιπωρίας καὶ στερήσεις, ὑπέστη τὸν σκληρὸν τοῦ σταυροῦ θάνατον καὶ ἐξέπιε μέχρι τρυγὸς τὸ ποτήριον τῆς Θείας ὀργῆς. Ἠγάπησεν ἡμᾶς οὐχὶ μὲ παροδικὴν καὶ ἐπιπολαίαν συμπάθειαν ἀλλὰ μὲ ἀγάπην ὁλόψυχον καὶ αἰωνίαν. Καὶ ἤδη ποθεῖ νὰ ἀποκαλυφθῇ τελείως εἰς ἡμᾶς καὶ νὰ ἔχῃ ἡμᾶς πάντοτε μεθ' ἑαυτοῦ (Ἰωάν. ιζ΄. 24), καὶ ὁ πόθος Αὐτοῦ εἶναι νὰ ἔλθῃ ***ταχέως***. Εἰς τὴν ἔκφρασιν τοῦ πόθου τούτου ποίαν ἀπάντησιν θὰ δώσωμεν; Ἐπειδὴ ἴσως θὰ ἐμένομεν ἄναυδοι ἀγνοοῦντες τί νὰ ἀντιφωνήσωμεν, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἔρχεται εἰς ἐπικουρίαν ἡμῶν καὶ θέτει εἰς τὸ στόμα ἡμῶν ἑτοίμην τὴν ἀπάντησιν: «Ἀμήν! ναί, ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ!»

Δύνασαι ἀπὸ καρδίας νὰ ἐπαναλάβῃς τὴν ἀπάντησιν ταύτην; Ἐὰν ναί, τόλμησον νὰ ἐπαναλάβῃς τὰς λέξεις ταύτας πρὸς Αὐτόν. Ἀναμφιβόλως θὰ προξενήσῃς εἰς Αὐτὸν εὐχαρίστησιν· διότι θὰ δηλώσῃς ὅτι καὶ σὺ ποθεῖς τὴν

μετ' Αὐτοῦ συνάντησιν ὡς Αὐτός. Ἐὰν οὐχί, σκέψαι τί ἐμποδίζει τὴν γλῶσσάν σου νὰ τοῦ λαλήσῃ οὕτω; Μήπως σκέπτεσαι τὰς ἁμαρτίας σου καὶ βλέπεις ὅτι δὲν θὰ ἦναι ἡ συνάντησις εὐχάριστος; Ἀλλ' Αὐτὸς ἐβάστασεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰς ἁμαρτίας σου πρὸ πολλοῦ. Πίστευσον εἰς τὸ γεγονός, καὶ ἐπικαλέσθητι τὴν ἔλευσίν Του. Μήπως ὑπάρχει τις ἀγαπητὴ ἁμαρτία, κρύφιόν τι ἁμάρτημα, τοῦ ὁποίου τὰ δεσμὰ δὲν δύνασαι νὰ ἀποσείσῃς; Ἀλλ' Αὐτὸς δύναται, διότι εἶναι τέλειος Σωτήρ· ἐπικαλέσθητι Αὐτὸν μετὰ πίστεως καὶ τόλμησον νὰ εὐχηθῇς τὴν ταχεῖαν Αὐτοῦ ἔλευσιν. Μήπως αἱ ἰδέαι, ἃς ἐμόρφωσας, ἀντίκεινται εἰς τὴν ἐλπίδα τῆς ἐλεύσεως Αὐτοῦ; Ἀλλὰ τότε ὅσον τάχιον τροποποιήσῃς τὰς ἰδέας σου κατὰ τὰς ἰδέας Αὐτοῦ, τόσον τὸ καλλίτερον καὶ ἀσφαλέστερον διὰ σέ. Εἴθε πᾶς ὅστις εἰλικρινῶς ἀνήκει εἰς τὸν Χριστὸν νὰ μὴ διστάσῃ νὰ ἐπαναλάβῃ ἀπὸ καρδίας τὴν εὐχήν, ἣν αὐτὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ὑπαγορεύει ῥητῶς εἰς ἡμᾶς: «Ἀμήν! ναί, ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ!»

(Χριστ. Μελέται, Β'. 446 - 454) **† Ξ. Π. Μόσχου.**

Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

«Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους ἐλθὼν ὁ κύριος θέλει εὑρεῖ ἀγρυπνοῦντας». (Λουκ. ιβ' 37).

Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ μᾶς ὁμιλεῖ τόσον συχνὰ διὰ τὴν δευτέραν ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ, ὥστε θὰ ἦτο ἀσυγχώρητος ἀμέλεια νὰ μὴ προσέξωμεν τὰς εὐλογίας, ἃς μᾶς ἐπιφυλάσσει ἡ μελέτη τοῦ θέματος τούτου. Ὁ ἀπ. Παῦλος λέγει: «Ἐφανερώθη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος εἰς πάντας ἀνθρώπους». Καὶ ποῖα εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τῆς χάριτος αὐτῆς, ἡ ὁποία ἐφανερώθη; Τί μᾶς διδάσκει; «Νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, καὶ νὰ ζήσωμεν σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι, προσμένοντες τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Τίτ. β'. 11—13).

Ἡ πνοὴ ὁλοκλήρου τῆς Ἐκκλησίας τῶν ἀποστολικῶν χρόνων ἦτο ὅτι «ὁ Κύριος ἔρχεται», «ὁ Κύριος εἶναι πλησίον». «Νῦν ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία παρ' ὅτε ἐπιστεύσαμεν. Ἡ νὺξ προεχώρησεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἐπλησίασε...» «Πάλιν ἔρχομαι καὶ θέλω σᾶς παραλάβει πρὸς ἐμαυτόν», ὑπεσχέθη ὁ Κύριος πρὸς τοὺς ἰδικούς του. Πρῶτον λοιπὸν ἂς βεβαιώσωμεν τὰς καρδίας μας περὶ τῆς γλυκείας ὑποσχέσεως, ὅτι ***ὁ Κύριος θὰ ἐπανέλθῃ***, καὶ δεύτερον, ἂς ἐξετάσωμεν ***τὸ πῶς ἐπιθυμεῖ νὰ μᾶς εὕρῃ*** ὅταν ἐπανέλθῃ.

I. ***Ὁ Κύριος θὰ ἐπανέλθῃ.*** Θὰ ἐπανέλθῃ, διότι τὸ ὑπεσχέθη. Εἶναι πιστὸς καὶ ἀληθινὸς διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ὑπόσχεσίν Του. «Ἔρχομαι ταχέως» εἶναι τὸ τελευταῖόν Του μήνυμα πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν. «Ὁ ἐρχόμενος ἔρχεται καὶ δὲν θέλει βραδύνει».

Ὁ Κύριος ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ἔλθῃ προσωπικῶς καὶ ἀναμένομεν τὴν προσω-

πικήν Του ἔλευσιν. Φυσικὰ ὑπὸ μίαν ἔννοιαν ἔρχεται εἰς τὸν πιστὸν ὅταν οὗτος ἀπέρχεται ἀπὸ αὐτὸν τὸν κόσμον. Ἀλλ' ἡ μετάστασις τοῦ πιστοῦ δὲν εἶναι ἡ ρητὴ καὶ συγκεκριμένη ὑπόσχεσις τῆς δευτέρας ἐνδόξου ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου. Τὸν ἀναμένομεν νὰ ἔλθῃ—ὡς τὸ ὑπεσχέθη—προσωπικῶς. «Αὐτὸς ὁ Κύριος θέλει καταβῆ ἀπ' οὐρανοῦ, μὲ κέλευμα, μὲ φωνὴν ἀρχαγγέλου καὶ μὲ σάλπιγγα Θεοῦ» (Α'. Θεσσ. δ'. 16). «Οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὅστις ἀνελήφθη ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, θέλει ἐλθεῖ οὕτω καθ' ὃν τρόπον εἴδετε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν». (Πράξ. α'. 11). Θὰ ἐπανέλθῃ, λοιπόν, διότι τὸ ὑπεσχέθη καὶ ***θὰ ἐπανέλθῃ διότι τὸ σχέδιον τῆς ἀπολυτρώσεώς μας ἀπαιτεῖ τὴν ἐπάνοδόν Του.*** Ὅπως ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ διὰ νὰ πάθῃ, οὕτω πρέπει νὰ ἔλθῃ διὰ νὰ δοξασθῇ. Ἡ ἔλευσίς Του εἶναι ἡ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη μας καὶ ἡ μόνη ἐλπίς μας. Ὅπως ἦλθε τὴν πρώτην φορὰν διὰ νὰ κεντηθῇ ἡ πτέρνα Του ὑπὸ τοῦ ὄφεως, θὰ ἔλθῃ διὰ δευτέραν φορὰν διὰ νὰ συντρίψῃ τελικῶς τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφεως. Ἦλθε καὶ ἐφόρεσε ψευδῆ πορφύραν· θὰ ἔλθῃ διὰ νὰ φορέσῃ τὸ διάδημα τῆς δόξης. Τὸ δρᾶμα τῆς ἀπολυτρώσεώς μας, διὰ νὰ ὁλοκληρωθῇ, ἀπαιτεῖ τὴν ἔλευσίν Του. Ἡ ἔλευσις τοῦ Βασιλέως θὰ σημάνῃ τὴν ἐπικράτησιν τῆς βασιλείας Του. Τότε θὰ φανερωθῇ ἐν τῇ τελειότητί του τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ. Τώρα «ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συναγωνιᾶ. Καὶ οὐχὶ μόνον αὐτή, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἵτινες, ἔχομεν τὴν ἀπαρχὴν τοῦ Πνεύματος, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ στενάζομεν ἐν ἑαυτοῖς, περιμένοντες τὴν υἱοθεσίαν, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν» (Ρωμ. η'. 22). «Ἡ μεγάλη προσδοκία τῆς κτίσεως προσμένει τὴν φανέρωσιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ» (αὐτόθι, 19). Πότε θὰ γείνῃ αὐτὴ ἡ φανέρωσις; «Ὅταν ὁ Χριστὸς ἡ ζωὴ ἡμῶν φανερωθῇ, τότε καὶ σεῖς θέλετε φανερωθῇ μετ' αὐτοῦ ἐν δόξῃ» (Κολοσσ. γ'. 4). Θὰ ἐπανέλθῃ λοιπὸν διὰ νὰ ὁλοκληρωθῇ τὸ ἔργον Του καὶ νὰ θέσῃ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας Αὐτοῦ. Θὰ ἐπανέλθῃ διὰ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ σκότους καὶ τῆς ἁμαρτίας, θὰ ἔλθῃ διὰ νὰ παραλάβῃ τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν δόξαν Του, ἀφοῦ ἀνταμείψῃ ἕκαστον κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, θὰ ἔλθῃ διὰ νὰ στήσῃ τὸν θρόνον τῆς κρίσεώς Του.

Θὰ ἔλθῃ, ***ἀλλὰ πότε;*** Ἡ μόνη δυνατὴ ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο εἶναι ὅτι ὁ Κύριος ***ἔρχεται ταχέως.*** Πέραν τούτου ὑπάρχει μόνον φαντασία, ἀνοησία καὶ ἀσέβεια. Ὅπως τὴν πρώτην φορὰν ἦλθεν «ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου», οὕτω καὶ τὴν δευτέραν φορὰν θὰ ἔλθῃ ὅταν ἔλθῃ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. «Δὲν ἀνήκει εἰς ὑμᾶς νὰ γνωρίζητε τοὺς χρόνους ἢ τοὺς καιρούς, τοὺς ὁποίους ὁ Πατὴρ ἔθεσεν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ἐξουσίᾳ» (Πράξ. α'. 7). Καὶ ἂν δὲν ἀνῆκεν εἰς τοὺς Ἀποστόλους, πολὺ ὀλιγώτερον ἀνήκει εἰς ἡμᾶς. Ἀλλ' ἄραγε δὲν ἔχομεν σημεῖα, τὰ ὁποῖα μᾶς προαναγγέλλουν τὴν ἔλευσίν Του; Ἔχομεν καὶ πολλά μάλιστα. Κάθε ἡμέρα, ἥτις παρέρχεται, μᾶς φέρει καὶ πλησιέστερον πρὸς τὴν μακαρίαν ὥραν. Ὅλα τὰ σημεῖα μᾶς λέγουν ὅτι ὁ Κύριος εἶναι ἐπὶ θύραις· ἀλλὰ τὸ ἔργον μας δὲν εἶναι νὰ ἐξονυχίζωμεν τὰ σημεῖα καὶ νὰ καταγινώμεθα μὲ τοὺς χρόνους καὶ τοὺς καιρούς. Ἐπὶ τέλους, ἡμεῖς δὲν ἐνατενίζομεν εἰς τὸν οὐρανὸν διὰ νὰ ἴδωμεν τὰ σημεῖα ἀλλὰ διὰ νὰ ἴδωμεν Ἐκεῖνον. Αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ τονίσωμεν ἰδιαιτέρως. Διότι εἰς τὴν τόσον ταραγμένην ἐποχήν μας ἔγεινεν

ὀλίγον ἢ πολὺ τῆς μόδας νὰ καταγίνωνται οἱ ἄνθρωποι μὲ τὰ προφητικὰ καὶ τὰ μέλλοντα. Ὑπάρχουν πολλοί, οἱ ὁποῖοι δὲν γνωρίζουν τίποτε περὶ ἀναγεννήσεως καὶ σωτηρίας, περὶ νέας ζωῆς καὶ ἁγιασμοῦ, καὶ ὅμως ἐπιδίδονται μετὰ ζήλου, ἐκ τῶν γεγονότων τῆς ἡμέρας νὰ διαπιστώσουν πράγματα περὶ τῆς δευτέρας ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ, περὶ τοῦ δράκοντος καὶ τοῦ θηρίου τῆς Ἀποκαλύψεως κ.τ.λ. Αὐτὰ πρέπει νὰ μᾶς ἀφίνουν μᾶλλον ἀδιαφόρους. Ἡμεῖς προσμένομεν Ἐκεῖνον. Ἡ καρδία τοῦ πιστοῦ σκιρτᾷ διὰ τὴν ἔλευσίν Του. Ἂς σπουδάσωμεν νὰ εὑρεθῶμεν ἕτοιμοι, ἂς μὴ καταληφθῶμεν ὑπὸ ὕπνου, ἀλλὰ καὶ ἂς μὴ σπεύδωμεν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς ἔδαφος ἀπηγορευμένον.

II. ***Πῶς ἐπιθυμεῖ νὰ μᾶς εὕρῃ ὁ Κύριος ὅταν ἐπανέλθῃ***; Αὐτὸ μᾶς ἐνδιαφέρει περισσότερον καὶ ἀπὸ τοὺς χρόνους καὶ ἀπὸ τὰ σημεῖα. Ἂς ἦμαι ἐγὼ ὅπως ὁ Κύριος μὲ θέλει καὶ ἂς ἔλθῃ ἀπόψε! Ἂς ἦμαι κατὰ πάντα ἕτοιμος καὶ ἂς ἔλθῃ ὅταν εὐδοκήσῃ! Ὁ Χριστὸς μᾶς παραγγέλλει ***νὰ ἀγρυπνῶμεν.*** Ἐπιθυμεῖ ὅταν ἔλθῃ νὰ μᾶς εὕρῃ εἰς κατάστασιν πνευματικῆς ἀγρυπνίας. Ἀλλὰ τί σημαίνει τὸ νὰ ἀγρυπνῶμεν; Ἀγρυπνία πρωτίστως, ὅπως βλέπομεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Χριστοῦ, εἶναι νὰ μὴ ἀπορροφηθῶμεν ἀπὸ τὰ ὑλικὰ πράγματα καὶ τὰς ὑλικάς μας ἀνάγκας. «Ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ». Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτον ἄρθρον τῆς πραγματικῆς ἀγρυπνίας διὰ τὴν ἀναμονὴν τοῦ ἐρχομένου Κυρίου. Νὰ ἀποβάλωμεν τὴν δουλείαν τῆς ὕλης καὶ νὰ θέσωμεν τὰ πνευματικὰ εἰς τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ καρδίᾳ μας. Νὰ μὴ ζῶμεν ὡς ἐὰν ὁ κόσμος αὐτὸς ἦτο ἡ αἰωνία κατοικία μας.

Δεύτερον, ἀγρυπνῶ σημαίνει ***εὑρίσκομαι εἰς ὑπηρεσίαν.*** Αὐτὴ εἶναι ἡ ἔννοια τῶν λόγων τοῦ Κυρίου. «Ἂς ἦναι αἱ ὀσφύες σας περιεζωσμέναι». Εἰς τὴν παλαιὰν ἐποχὴν οἱ ἄνδρες ἐφόρουν φαρδειὰ καὶ μακρυὰ ἐνδύματα, ὥστε ὅταν ἤθελον νὰ ἐργασθοῦν, ἔπρεπε νὰ περιζώσουν τὴν μέσην των. Ἀκριβῶς ὅπως λέγομεν «θὰ ἀνασκουμπωθῶ καὶ θὰ δουλέψω», ἔτσι μᾶς θέλει ὁ Χριστὸς νὰ Τὸν περιμένωμεν ἀνασκουμπωμένοι καὶ ἐργαζόμενοι. Μᾶς ἐκάλεσε δούλους καὶ μᾶς ἀνέθεσεν ἔργον μέσα εἰς τὸν ἀμπελῶνά Του· καὶ ἡμεῖς, ἐὰν Τὸν περιμένωμεν νὰ ἔλθῃ, πρέπει νὰ εὑρισκώμεθα ἐπὶ τὸ ἔργον. Ἄεργοι εἰς τὸν κύκλον τῶν πραγματικῶν πιστῶν δὲν ὑπάρχουν. Οἱ Θεσσαλονικεῖς διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ Παύλου ἐγκατέλειψαν τὰ εἴδωλα, διὰ νὰ δουλεύουν Θεὸν ζῶντα καὶ ἀληθινόν, καὶ νὰ προσμένουν τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν. (Α΄. Θεσσαλ. α΄. 9, 10). Ἐδιδάχθησαν νὰ προσμένουν τὸν Χριστόν, ὄχι παραμένοντες ἀργοί, ζῶντες μοιρολατρικῶς μίαν χλιαρὰν ζωήν, ἀλλὰ δουλεύοντες.

Τρίτον, τὸ νὰ ἀγρυπνῶ διὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ σημαίνει ***νὰ Τὸν ὁμολογῶ θαρραλέως ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.*** «Ἂς ἦναι αἱ ὀσφύες σας περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι σας καιόμενοι καὶ σεῖς ὅμοιοι μὲ ἀνθρώπους, οἵτινες προσμένουσι τὸν κύριον αὐτῶν» (αὐτόθι, ἐδ. 35, 36). Ὁ καιόμενος λύχνος δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ ὁμολογία μας πρὸς τὸν κόσμον. Ὁμολογία τῆς ζωῆς μας καὶ ὁμολογία τῶν χειλέων μας περὶ τοῦ Χριστοῦ, τῆς ἀγάπης Του καὶ τῆς δυνάμεώς Του, τῆς χάριτος καὶ τῆς δόξης Του. Ἐὰν θέλωμεν νὰ μᾶς εὕρῃ ὁ Κύριος ἑτοίμους κατὰ τὴν ἔλευσίν Του, ἂς ὑψώσωμεν τοὺς καιομένους λύχνους

τῆς ὁμολογίας μάς καὶ ἂς ἀφήσωμεν αὐτὸ τὸ φῶς νὰ λάμψῃ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων. Ἡ νὺξ εἶναι πολὺ σκοτεινή, τὸ σκότος εἶναι πολὺ πυκνὸν εἰς τὸν κόσμον· ἂς λάμψωμεν ἡμεῖς ὡς φωστῆρες ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, διότι οὕτω πως ἐξαγγέλλομεν τὴν ἐπερχομένην αὐγήν. Πῶς δύνασαι νὰ μελετᾷς τὴν δευτέραν ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ τὴν ποθῇς, ἐνῷ δὲν Τὸν ὁμολογεῖς ὡς Σωτῆρα καὶ Κύριόν σου; Δὲν συλλογίζεσαι ὅτι, ὅπως σὺ τώρα Τὸν ἀρνεῖσαι, οὕτω καὶ Ἐκεῖνος θὰ σὲ ἀρνηθῇ τότε;

Πόσας εὐλογίας ἔχομεν νὰ ἀποκομίσωμεν, ἐὰν εὑρισκώμεθα εἰς κατάστασιν ἀγρύπνου ἀναμονῆς! «Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους ἐλθὼν ὁ κύριος θέλει εὑρεῖ ἀγρυπνοῦντας». Ἡ ἄγρυπνος ἀναμονὴ μᾶς κάμνει νὰ προσέχωμεν καὶ νὰ καθαρίζωμεν τὴν ζωήν μας. «Πᾶς ὅστις ἔχει τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ᾽ αὐτόν, καθαρίζει ἑαυτὸν καθὼς ἐκεῖνος εἶναι καθαρός» (Α΄. Ἰωάνν. γ΄. 3). Ἀλλὰ καὶ πόσον μεγαλειτέρα θὰ ἦναι διὰ τὸν πιστὸν ἡ εὐλογία καὶ ἡ μακαριότης, ὅταν Ἐκεῖνος ἔλθῃ καὶ περιζωσθῇ καὶ τὸν καθίσῃ εἰς τὴν τράπεζαν διὰ νὰ τὸν ὑπηρετήσῃ!

Εἴθε πάντες νὰ ἀξιωθῶμεν τῆς μακαριότητος ταύτης! Ἀμήν.

Μιχ. Κυριακάκης.

Η ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Ἡ ἔλλειψις τῆς πίστεως.

Τὸ χειρότερον τῶν ἐμποδίων τῆς πίστεως εἶναι ἡ ἀπιστία, τὴν ὁποίαν φυτεύει εἰς τῆς καρδίας μας ὁ ἀδυσώπητος ἐχθρός μας, ὁ Διάβολος.

Θὰ πράξωμεν καλῶς ἂν ἐξετάσωμεν τὸ ὀλέθριον ἔργον τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτοῦ κακοῦ καὶ τὰ ἀξιοθρήνητα ἀποτελέσματά του.

1. *Ἡ ἀπιστία προκαλεῖ τὸν φόβον.*

«Τί δειλοί ἐστε οὕτω; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν;» (Μάρκ. δ΄. 40).

Ἐδῶ ὁ Κύριος θὰ ἔπρεπεν ἴσως νὰ εἴπῃ: «Σᾶς λείπει τὸ ***θάρρος***». Ἀλλ᾽ ὄχι. Λέγει: «Πῶς δὲν ἔχετε ***πίστιν;***» Κτυπᾷ τὴν ἀπιστίαν, αὐτὴν τὴν ῥίζαν τοῦ κακοῦ. Ὁ φόβος μᾶς κάμνει νὰ ὑποφέρωμεν. Αὐτὸ εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ μᾶλλον φλογισμένα καὶ τὰ μᾶλλον ἀποτελεσματικὰ βέλη τοῦ Πονηροῦ. Ὁ δουλικὸς φόβος τοῦ Θεοῦ, ὁ τρόμος τοῦ θανάτου, ὁ φόβος τῶν ἀνθρώπων, εἶναι φυσικοὶ καρποὶ τῆς ἀμφιβολίας, ἥτις εἶναι φυτευμένη εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μας. Μόνον ἡ τελεία ἀγάπη ἐκδιώκει τὸν φόβον καὶ μόνον ἡ πίστις εἶναι ἱκανὴ νὰ ἀνάψῃ ἐντὸς ἡμῶν τὴν τελείαν ἀγάπην.

Εἶναι ἀνωφελὲς νὰ ἀγωνιζώμεθα, ἐφ᾽ ὅσον διατηροῦμεν αὐτὸν τὸν ἐσωτερικὸν φόβον, ὅστις παραλύει τὰς δυνάμεις μας. Πρέπει νὰ ἀνατρέξωμεν ἕως εἰς τὴν πηγὴν τοῦ κακοῦ, διὰ νὰ τὸ ἐκριζώσωμεν.

2. ***Ἡ ἀπιστία προκαλεῖ διαλογισμούς.***

«Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι;» (Ματθ. ιστ'. 8).

Τίποτε δὲν εἶναι ἐπιβλαβέστερον εἰς τὴν πίστιν, ὅπως καὶ εἰς τὴν εἰρήνην, καὶ τὴν χαρὰν, αἵτινες ἀπορρέουν ἐκ τῆς πίστεως, ἀπὸ τοὺς ἀτελειώτους ***διαλογισμοὺς*** τοῦ σαρκικοῦ πνεύματος. Ἀναβλύζουν ἀπὸ τὴν κακὴν καὶ ἄπιστον καρδίαν.

Ὁ Jean de la Flechère ἔλεγε σχετικῶς: «Κλείσατε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ λογικοῦ σας· ἀρνηθῆτε νὰ ἀκούσητε τὰς δικαιολογίας τοῦ ἀρχαίου ὄφεως, διότι ἀσφαλῶς θὰ σᾶς κάμουν νὰ φύγετε ἀπὸ τὸν ἁπλοῦν δρόμον τῆς πίστεως, διὰ τῆς ὁποίας δικαιούμεθα καὶ ἁγιαζόμεθα».

Ἐφ᾽ ὅσον ἡ ψυχὴ δὲν καθαρισθῇ ἀπὸ τὰ ὑπολείμματα τῆς ἀπιστίας καὶ τοῦ σαρκικοῦ πνεύματος, ζῇ εἰς τὸν φόβον καὶ θέτει τὴν ἐμπιστοσύνην της εἰς πράγματα ὁρατά, ἀντὶ νὰ ἐγκαταλειφθῇ ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὸν Θεὸν μὲ ὅλην τὴν ἁπλότητα της πίστεως.

Ὦ! ἂν ἀπεφασίζαμεν νὰ θέσωμεν κατὰ μέρος αὐτὰς τὰς ἐνόχους δικαιολογίας τῆς ἀπιστίας.

3. ***Ἡ ἀπιστία ἐκμηδενίζει τὰ σχέδια τοῦ Θεοῦ.***

«Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν». (Ματθ. ιγ' 58).

«Καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι. Καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν» ......
(Μάρκ. στ' 5, 6).

Τὰ ἔργα τῆς Θείας Χάριτος ἐξαρτῶνται κατὰ μέγα μέρος, ἂν ὄχι ἐξ ὁλοκλήρου, ἀπὸ τὴν πίστιν τῶν Χριστιανῶν. «Πᾶν ὅ,τι κάμνει ὁ Θεός», ἔλεγεν ὁ Wesley, «γίνεται εἰς ἀπάντησιν προσευχῆς τῆς πίστεως». Αὐτὸ εἶναι μυστήριον, τὸ ὁποῖον δὲν δυνάμεθα νὰ βυθομετρήσωμεν, ἀλλ᾽ ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ πλησιάσῃ τὸν Θεὸν πρὸς ἡμᾶς, νὰ μᾶς Τὸν ἀποκαλύψῃ ὡς ζωηρῶς ἐνδιαφερόμενον διὰ τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Εὐχαριστεῖται νὰ παρακληθῇ νὰ ἀσχοληθῇ μὲ ἡμᾶς· πόσον εἶναι φυσικὸν νὰ ζητῇ ὁ Θεὸς τὴν εὐγνώμονα ἐμπιστοσύνην μας διὰ τὰ πλούτη, τὰ ὁποῖα ἡ πρόνοιά Του δὲν παύει νὰ μᾶς ἐπιδαψιλεύῃ. Πόσην ἐπίσης ἔχομεν ἀνάγκην νὰ λάβωμεν συνείδησιν τῆς πραγματικότητος τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ περιμένωμεν μὲ πεποίθησιν νὰ ἐνεργήσῃ ἐντὸς ἡμῶν τὰ θαύματα τῆς Χάριτός Του.

Ὁ Θεὸς εἶναι ἀγαθός. Ἂς περιμένωμεν λοιπὸν νὰ λάβωμεν ἀποδείξεις τῆς ἀγαθότητός Του. Ὁ Θεὸς εἶναι παντοδύναμος. Δι᾽ αὐτὸ ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ἐκπληττώμεθα δι᾽ ὅ,τι ἐμπορεῖ νὰ ἐκτελέσῃ.

Ὁ Θεὸς εἶναι πιστός. Ἂς βασιζώμεθα λοιπὸν εἰς Αὐτὸν καὶ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν ὑποσχέσεών Του.

Μόνη ἡ ἀπιστία τῆς καρδίας εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἀπραξίαν Ἐκείνου, ὅστις ἐκτελεῖ θαύματα.

4. *Ἡ ἀπιστία ἐπιθέτει κάλυμμα εἰς τὰς καρδίας μας.*

«. . . κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται». (Β´ Κορινθ. γ´. 15).

Ὅπως τὸ σῶμα, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ εἶναι ἐφωδιασμένη μὲ μερικὰς ἰδιότητας ποὺ τῆς ἐπιτρέπουν νὰ οἰκειοποιῆται τὰς πνευματικὰς προγματικότητας. Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ὁμιλεῖ ὅσα ἡ ψυχὴ βλέπει, ἀκούει καὶ αἰσθάνεται. Κατὰ τὸν συγγραφέα τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς, ὁ «*τέλειος*» ἄνθρωπος ἔχει τὴν ἱκανότητα νὰ διακρίνῃ ἀμέσως τὸ καλὸν ἀπὸ τοῦ κακοῦ. Ἡ ἀπιστία σκεπάζει τὴν καρδίαν μας μὲ ἕνα πέπλον σκοτεινὸν καὶ κάμνει ἀτροφικὴν τὴν πνευματικήν μας ἀνάπτυξιν. Τότε γινόμεθα ἀνίκανοι νὰ ἴδωμεν ἢ νὰ ἀκούσωμεν τὸν Θεόν, καὶ δὲν ἐμποροῦμεν νὰ γνωρίσωμεν τὰ πνευματικὰ πράγματα. Μὲ ἄλλας λέξεις, ἡ ἱκανότης μας τοῦ νὰ οἰκειοποιηθῶμεν τὰς θείας εὐλογίας καταπνίγεται καὶ παραλύει. Ἡ ἀπιστία μᾶς ἐμποδίζει τοῦ νὰ συλλάβωμεν τὰς πολυτίμους εὐλογίας τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ ὀφείλεται εἰς τὸν πέπλον ποῦ σκεπάζει τὰς καρδίας μας. Ἂς μὴ ἀπατώμεθα. Πρόκειται περὶ ἑνὸς κακοῦ πραγματικοῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι ἔργον τοῦ Διαβόλου.

Ἀλλ᾽ ὅταν στραφῶμεν πρὸς τὸν Κύριόν μας, ὁ πέπλος ἀφαιρεῖται. Γινόμεθα καὶ πάλιν ἱκανοὶ νὰ δεχθῶμεν τὰς Θείας εὐλογίας. Τότε γευόμεθα καὶ βλέπομεν ὅτι ὁ Κύριος εἶναι ἀγαθός. Ἀκούομεν τὴν φωνήν Του, ἡ καρδία μας ἐξαγνίζεται διὰ τῆς πίστεως καὶ βλέπομεν τὸν Θεὸν εἰς τὴν φύσιν, εἰς τὴν οἰκονομίαν Του, εἰς τοὺς νόμους Του, εἰς τὸν λαόν Του καὶ τὸν λόγον Του. Αἰσθανόμεθα τὴν Θείαν Του παρουσίαν ἥτις μᾶς συνοδεύει παντοῦ. Τὸ κάλυμμα ἐξηφανίσθη, γινόμεθα ἱκανοὶ νὰ πιστεύωμεν εἰς τὸν Ἰησοῦν.

5. *Ἡ ἀπιστία μᾶς ἀφαιρεῖ τὰς δυνάμεις.*

«Διατὶ ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; (τὸ δαιμόνιον). . . Διά τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν». (Ματθ. ιζ´. 19—20).

Ἡ ἀπιστία μᾶς ἀφαιρεῖ ὅλας τὰς πνευματικὰς χαράς. Μᾶς σκεπάζει τὰς καρδίας μὲ σκοτεινὸν σύννεφον. Μᾶς ἀποκρύπτει τὴν οὐρανίαν θέαν καὶ κάμνει ὑπόκωφον τὴν θείαν φωνήν. Ἀλλὰ κάμνει καὶ κἄτι ἄλλο. Μᾶς ἀφαιρεῖ τὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν ἔχομεν πλησίον τοῦ Θεοῦ καὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

Κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς Ἐκκλησίας ὁ Πέτρος ἠδύνατο νὰ εἴπῃ εἰς τὸν χωλόν: «Βλέψον εἰς ἡμᾶς! . . . ὃ δ᾽ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι˙ ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου ἔγειρε καὶ περιπάτει» (Πράξ. γ´. 4—6).

Τί εἶχεν ὁ Πέτρος νὰ δώσῃ; Ἓν μέγα ἀπόθεμα δυνάμεως ἢ ἁγιότητος; Βεβαίως ὄχι (ἐδάφ. 12). Εἰς τὸ ἐδάφ. 16 μᾶς λέγει ὅτι ***εἶχε πίστιν εἰς ἓν ὄνομα.*** Αὐτὴν τὴν πίστιν πρὸς τὸ ὄνομα τοῦτο μετεβίβασεν εἰς τὸν ἀνάπηρον. Αὐτὴ ἡ πίστις εἰς τὸ ὄνομα τοῦτο ἐπραγματοποίησε τὴν θαυματουργικὴν θεραπείαν ἐνώπιον ὅλου τοῦ λαοῦ.

Ἡ ἀπιστία μᾶς ἀφαιρεῖ ὅ,τι ἔχομεν πολύτιμον, τὴν πίστιν πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Δὲν περιμένομεν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ πραγματοποιήσῃ πράγματα ἀδύνατα. Προσπαθοῦμεν, ἀγωνιζόμεθα, κηρύττομεν, προσευχόμεθα, ὑποφέρομεν˙ ἀλλ᾽ ἡ ἁμαρτία μένει, ἡ ἀφύπνισις βραδύνει, οἱ ἁμαρτωλοὶ οὔτε ἀφυπνίζονται οὔτε ἐπιστρέφουν καὶ ὁ Θεὸς δὲν δοξάζεται.

Ἄς ἦτο δυνατὸν νὰ ἀφαιρέσωμεν τὴν προσωπίδα τοῦ ἐπιτηδείου ἐχθροῦ μας καὶ ἄς μὴ ἡσυχάσωμεν ἄν προηγουμένως δὲν τὸν ἐκμηδενίσωμεν.

6. *Ἡ ἀπιστία μᾶς κάμνει ἀποστάτας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.*

«...μή ποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος» (Ἑβρ. γ'. 12)

Ἐνῷ ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει τὸ πᾶν εἰς τὸν Δημιουργόν του, ἐν τούτοις δὲν Τοῦ δίδει τὴν παραμικρὰν προσοχήν, δὲν ἀρέσκεται κἄν νὰ Τὸν σκέπτεται.

Κάποια σοβαρὰ αἰτία πρέπει νὰ ὑπάρχῃ εἰς αὐτὸ τὸ παράδοξον. Ἰδοὺ αὐτό: Ὁ Διάβολος ἐφύτευσεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου ἓν θανάσιμον δηλητήριον, τὴν ***ἀπιστίαν***. Αὐτὸ τὸ ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν δηλητήριον κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ ἀποστατήσῃ ἀπὸ τὸν Θεόν. Αὐτὸ δὲ εἶναι τὸ χειρότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἀποτελέσματα ἅτινα προκαλεῖ ἡ ἀπιστία.

Ἄς ἴδωμεν ἐν ὀλίγοις τὰ σχέδια τοῦ Θεοῦ ὡς πρὸς ἡμᾶς: Θὰ ἐπεθύμει νὰ μᾶς βλέπῃ νὰ ἐρχώμεθα πρὸς Αὐτὸν εἰς κάθε στιγμήν, νὰ βαδίζωμεν μαζύ Του εἰς τὸ μονοπάτι τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς χαρᾶς, νὰ Τοῦ λέγωμεν τὰς ἀνάγκας μας εἰς κάθε λεπτομέρειαν τῆς ζωῆς μας. Ἀλλά, φεῦ! πόσον ἡμεῖς, τὰ παιδιά Του, εἴμεθα συνήθως μακρὰν ἀπὸ τὴν εἰκόνα αὐτήν!

Ἴσως Τὸν ἐνθυμούμεθα εἰς τὰς μεγάλας γραμμὰς τῆς ὑπάρξεως, ἴσως Τὸν ἐπικαλούμεθα εἰς τὰ σπουδαῖα ζητήματα διὰ νὰ μᾶς καθοδηγήσῃ, ἴσως Τοῦ παραχωροῦμεν τὸ δικαίωμα τοῦ ἐλέγχου εἰς τὰς μεγάλας περιστάσεις τῆς ζωῆς μας.

Ἀλλ' ὅταν πρόκειται διὰ τὰ πολυάριθμα μικροζητήματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι συνυφασμένη ἡ ζωή μας, εὐκόλως λησμονοῦμεν Αὐτόν, τὸν ζῶντα Θεόν, καὶ ἐμπιστευόμεθα εἰς τὴν ἰδίαν μας κρίσιν.

Αὐτὴ ἡ στάσις μας εἶναι ὁ φυσικὸς καρπὸς τῶν ὑπολειμμάτων τῆς ἀπιστίας, ἥτις εἶναι φυτευμένη ἐντός μας, αὐτῆς τῆς ἀδυναμίας μας τοῦ νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ εἶναι Πατὴρ γεμᾶτος ἀπὸ ἀγάπην, ὁ ὁποῖος φροντίζει διὰ τὴν παραμικροτέραν καὶ μᾶλλον ἀσήμαντον λεπτομέρειαν τῆς ζωῆς μας.

Ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη βλέπομεν λιποταξίας—μερικοί, τῶν ὁποίων ἡ ἀγάπη ἐκρύωσεν, παύουν νὰ τρέχουν εἰς τὸν στῖβον, ἄλλοι οἵτινες ἐνεπλάκησαν εἰς τὰς ἀπάτας τῆς λεγομένης «Χριστιανικῆς Ἐπιστήμης» εὑρίσκουν εὐκολώτερον νὰ πιστεύουν εἰς τὸ ψεῦδος αὐτὸ τοῦ Διαβόλου, ἄλλοι παρεσύρθησαν ἀπὸ τὴν ἀνεμοζάλην τῆς κοσμικῆς ζωῆς καὶ τοῦ ὑλισμοῦ, ἄλλοι τέλος εἶναι βυθισμένοι εἰς μαύρην ἀπελπισίαν.

Ἄν θελήσωμεν νὰ ἐρευνήσωμεν τὸ σημεῖον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐξεκίνησαν ὅλοι αὐτοί, θὰ εὕρωμεν μίαν ἔνοχον ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τὸν ζῶντα Θεόν. Ἀπηρνήθησαν τὴν πίστιν εἰς τὴν δύναμίν Του, εἰς τὴν ἀγάπην Του εἰς τὴν χάριν Του. Δι' ὅλους αὐτοὺς δὲν εἶναι ὁ Παντοδύναμος, ὅστις παραμένει μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων διὰ νὰ τοὺς εὐλογῇ.

Ἡ αἰτία ὅλων αὐτῶν τῶν κακῶν εὑρίσκεται εἰς τὴν «πονηρὰν καὶ ἄπιστον καρδίαν», ἥτις ἀρνεῖται νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἰδίαν της ἀθλιότητα καὶ δὲν ζητεῖ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ αὐτήν.

7. ***Ἡ ἀπιστία ὁδηγεῖ εἰς τὴν καταδίκην.***

«Ὁ πιστεύων εἰς Αὐτὸν οὐ κρίνεται, ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται» (Ἰωάν. γ΄. 18).

Δὲν πρέπει νὰ ἐκπληττώμεθα ἐὰν ἡ ἁμαρτία, ἥτις προκαλεῖ αὐτὰς τὰς θανασίμους συνεπείας εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, ὁδηγῇ εἰς τὴν καταδίκην. Ὁ Θεὸς δὲν μᾶς καταδικάζει διότι εἴμεθα πονηροὶ ἐκ φύσεως καὶ σκληροὶ τὴν καρδίαν, ἀλλὰ διότι ***«ἠγαπήσαμεν τὸ σκότος μᾶλλον ἢ τὸ φῶς»*** (Ἰωάν. γ΄. 19).

Διὰ νὰ καταπολεμήσωμεν τὸ κακόν, ὅπερ εἶναι φυτευμένον ἐντὸς ἡμῶν, μᾶς ἐπρομήθευσεν ὁ Θεὸς δωρεὰν τὸ φάρμακον τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ ἄμεσον ἀποτέλεσμα τῆς ἀγάπης Του—φάρμακον βέβαιον καὶ δυνατόν, ἱκανὸν νὰ μᾶς φέρῃ τὴν εὐλογίαν.

Ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ὅσον ἡμεῖς ἀδιαφοροῦμεν καὶ ἀρνούμεθα νὰ λάβωμεν τὸ φάρμακον αὐτὸ καὶ νὰ ἴδωμεν τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς Θείας ἀγάπης, ἥτις ἐξεδηλώθη εἰς τὴν θυσίαν τοῦ Γολγοθᾶ, ὅταν βυθιζώμεθα καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν περισσότερον εἰς τὴν ἔνοχον ἀπιστίαν μας, εἶναι ἆρά γε παράξενον ὅτι μᾶς περιμένει μία μοιραία καὶ αὐστηρὰ καταδίκη;

Ὑπάρχει ὅμως ἀκόμη καιρὸς νὰ φωνάξωμεν πρὸς τὸν Θεόν: «Πιστεύω, Κύριε, βοήθει μοι εἰς τὴν ἀπιστίαν μου!» Ἂς πράξωμεν λοιπὸν τοῦτο ἄνευ ἀναβολῆς. Ἂς μὴ ἡσυχάσωμεν ἕως οὗ καταστραφῇ ἐντὸς ἡμῶν ἐντελῶς ἡ ἀπιστία καὶ τὸ σαρκικὸν πνεῦμα καὶ ἐξαγνισθῇ ὅλη μας ἡ ὕπαρξις διὰ τοῦ πολυτίμου αἵματος τοῦ Λυτρωτοῦ ἡμῶν.

A. PAGET WILKES

(Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ, ὑπὸ ***Δημ. Ι. Μαγκριώτου*** Δ. Νομ.)

Ο ΚΑΤΑΡΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Ὑπὸ ALEXANDER BALMAIN BRUCE, D. D.
Καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας ἐν Γλασκώβῃ.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ κατ᾽ ἐπιτομήν)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3ον

Ματθαῖος ὁ Τελώνης.

(Ματθ. θ΄. 9—13, Μάρκ. β΄. 15—17, Λουκ. ε΄. 27—32).

Ἡ κλῆσις τοῦ Ματθαίου εἶναι λίαν χαρακτηριστικὴ τῆς ὅλης μεθόδου τοῦ Ἰησοῦ, ἤτοι, τῆς ἀδιαφορίας Αὐτοῦ πρὸς τοὺς κανόνας τῆς κοσμικῆς σκοπιμότητος. Ἡ πρόσληψις μαθητοῦ τελώνου, καὶ ἀκόμη περισσότερον ἀποστόλου τελώνου, ἀναποφεύκτως θὰ ἐσκανδάλιζε τὰς Ἰουδαϊκὰς προλήψεις καὶ οὕτως (ἀνθρωπίνως κρινομένη) θὰ ἐγίνετο ἐμπόδιον μᾶλλον ἢ ἐνίσχυσις εἰς τὸ ἔργον Αὐτοῦ. Ἀλλ᾽ ἂν καὶ καλῶς γνωρίζων τοῦτο, ὁ Ἰησοῦς ἐκάλεσεν εἰς τὴν μαθητείαν Του ἄνθρωπον, τοῦ ὁποίου τὸ ἐπάγγελμα—ἡ εἴσπραξις τῶν φόρων—ἦτο μισητὸν εἰς

ὁλόκληρον τὴν Ἰουδαϊκὴν κοινωνίαν (1), καὶ μετ' ὀλίγον τὸν ἐξέλεξεν ὡς ἕνα τῶν Δώδεκα. Ἡ κλῆσις αὕτη τοῦ τελώνου Ματθαίου εἶναι ἔτι μᾶλλον ἀξιοσημείωτος, ὅταν παραβάλωμεν αὐτὴν πρὸς τὴν στάσιν τοῦ Ἰησοῦ ἀπέναντι ἄλλων ἀνθρώπων πολὺ ἀνωτέρας κοινωνικῆς θέσεως, οἵτινες προσεφέρθησαν νὰ Τὸν ἀκολουθήσουν. Τὸν Γραμματέα λ.χ., ὅστις προσελθὼν Τῷ εἶπε: «Διδάσκαλε, θέλω σοὶ ἀκολουθήσει ὅπου ἂν ὑπάγῃς», ἔτρεψεν εἰς φυγὴν διὰ τῆς ἀπαντήσεώς Του: «Αἱ ἀλώπεκες ἔχουσι φωλεὰς καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ» (Ματθ. η'. 19, 20).

Ὁ καρδιογνώστης Κύριος ἀπέβλεπεν ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ ἐλατήρια καὶ τὴν πνευματικὴν καταλληλότητα ἐκείνων, οὓς ἐξέλεγεν ὡς μαθητάς Του, οὐδόλως δὲ ἐφοβεῖτο τὰ ἐμπόδια, τὰ προερχόμενα ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων καὶ τοῦ παρελθόντος βίου αὐτῶν. Ἐγνώριζεν ὅτι, ὅπως Αὐτὸς ὁ ἴδιος, οὕτω καὶ οἱ μαθηταί Του θὰ ἦσαν πρὸς καιρὸν «καταπεφρονημένοι καὶ ἀπερριμμένοι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων» (Ἡσα. νγ'. 3)· ἐν τούτοις, ἐξέλεξε «τὰ ἀγενῆ καὶ ἐξουθενημένα τοῦ κόσμου» (Α'. Κορινθ. α'. 28), βέβαιος ὢν ὅτι οὕτω πως θὰ προήγετο τὸ ἔργον Αὐτοῦ ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων.

Ὁ τελώνης οὗτος μαθητὴς φέρει δύο ὀνόματα εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν ἱστορίαν, Εἰς τὸ πρῶτον Εὐαγγέλιον ὀνομάζεται ***Ματθαῖος,*** εἰς τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον ***Λευΐς.*** Ὅτι περὶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου πρόκειται δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία· διότι δύο τελῶναι δὲν ὑπῆρξαν μεταξὺ τῶν Δώδεκα. Δὲν εἶναι ἀπίθανον ὁ μαθητὴς οὗτος νὰ ὠνομάζετο ἀρχικῶς Λευΐς, κατόπιν δὲ τῆς εἰσόδου του εἰς τὴν χορείαν τῶν μαθητῶν νὰ μετωνομάσθη εἰς Ματθαῖον, ὅπως ὁ Σίμων μετωνομάσθη εἰς Πέτρον καὶ ὁ Σαῦλος εἰς Παῦλον.

Πότε ἐκλήθη ὁ Ματθαῖος δὲν προκύπτει σαφῶς ἐκ τῆς Εὐαγγελικῆς ἱστορίας, εἶναι ὅμως σχεδὸν βέβαιον ὅτι ἡ κλῆσίς του ἔλαβε χώραν πρὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Ὄρους διδασκαλίας τοῦ Κυρίου, διότι τὴν διδασκαλίαν ταύτην μόνος ὁ Ματθαῖος παραθέτει ἐν ἐκτάσει καὶ ἑνιαίως, καὶ τοῦτο εἶναι ἔνδειξις ὅτι ἦτο παρὼν καὶ αὐτήκοος αὐτῆς (κεφ. ε'.-ζ'.). Ἐπίσης ὁ Λουκᾶς (ς'. 13-17) πρὸ τῆς συντόμου περιλήψεως τῆς ἐπὶ τοῦ Ὄρους διδασκαλίας, ἣν παραθέτει, ἱστορεῖ τὴν ἐκλογὴν τῶν Δώδεκα (μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀπαριθμεῖ ὀνομαστὶ καὶ τὸν Ματθαῖον) καὶ προσθέτει; «Καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν ἐστάθη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ», ὅπου καὶ ἔλαβε χώραν ἡ εἰρημένη διδασκαλία.

Περὶ τῆς κλήσεως τοῦ Ματθαίου ἐλαχίστας λεπτομερείας ἀναφέρουν οἱ Εὐαγγελισταί. Ὁ Ματθαῖος ἦτο εἰσπράκτωρ τῶν φόρων ἐν Καπερναούμ, ὅπου κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὁ Ἰησοῦς διέμενε καὶ εἶχε τὸ κέντρον τῆς δράσεώς του (2) καὶ συνεπῶς θὰ ἐγνώριζε καλῶς καὶ ἐξ ὄψεως καὶ ἐξ ἀκοῆς τὸν Διδάσκαλον.

(1) Σημ. μεταφραστοῦ. Τὸ μῖσος τοῦτο δὲν ἦτο μόνον ἡ παγκόσμιος σχεδὸν ἀπέχθεια κατὰ τῶν εἰσπρακτόρων φόρων καὶ δασμῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀγανάκτησις διὰ τὰς αὐθαιρέτους καὶ ὑπερβολικὰς ἀξιώσεις αὐτῶν καὶ ἐπὶ πλέον, ἡ καταφορὰ κατ' αὐτῶν ἐπειδή, Ἰουδαῖοι ὄντες, ἀνέλαβον νὰ εἰσπράττουν παρὰ τῶν ὁμοεθνῶν των φόρους ὑποτελείας πρὸς τοὺς μισητοὺς Ρωμαίους.

(2) «Τὴν ἑαυτοῦ πόλιν» (Ματθ. θ'. 1).

Οὐδεὶς ζῶν ἐν Καπερναοὺμ κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἦτο δυνατὸν νὰ ἀγνοῇ τὰς «δυνάμεις», ἤτοι, τὰ θαύματα, ἅτινα ὁ Διδάσκαλος ἐνήργησεν ἐν αὐτῇ καὶ ἀνὰ τὴν περίχωρον. Λεπροὶ ἐκαθαρίσθησαν, δαιμονιζόμενοι ἀπηλλάγησαν τῆς ἐξουσίας τῶν πονηρῶν πνευμάτων, τυφλοὶ ἀνέβλεψαν, παραλυτικοὶ περιεπάτησαν, γυνὴ ἐθεραπεύθη ἀπὸ χρονίαν πάθησιν καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ ἀρχισυναγώγου ἀνεστήθη ἐκ νεκρῶν. Ὁ Ματθαῖος αὐτὸς ἐπιλέγει εἰς τὰ θαυμαστὰ ταῦτα γεγονότα: «Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην» (θ'. 26).

Βεβαίως θαύματα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ δὲν ἔκαμνον πάντοτε τοὺς ἀνθρώπους νὰ πιστεύσουν. Αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς πικρῶς κατέκρινε τὴν Καπερναοὺμ εἰδικῶς διὰ τὴν ἀπιστίαν τῶν κατοίκων της ἀπέναντι τῶν θαυμάτων, ὧν ὑπῆρξαν αὐτόπται μάρτυρες. Φαίνεται ὅμως ὅτι ὁ Ματθαῖος δὲν ἦτο ἐκ τῶν ἀπίστων καὶ ἀμετανοήτων τούτων· εἶχεν ἑλκυσθῆ ὑπὸ τῶν λόγων καὶ ἔργων τοῦ νέου τούτου Διδασκάλου εἰς σκέψεις, αἵτινες τὸν ἔφερον εἰς κατάνυξιν καὶ μετάνοιαν· εἶχε βαρυνθῆ τὴν εἴσπραξιν φόρων ἀπὸ ἀπρόθυμον κοινωνίαν καὶ εἶχεν ἐπιθυμήσει νὰ ἀκολουθήσῃ Ἕνα, ὅστις ἐκήρυττεν ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ βαρῶν. Διὰ τοῦτο εὐθὺς ὡς ὁ Ἰησοῦς τὸν ἐκάλεσε καθήμενον εἰς τὸ τελώνιον, «ἀφήσας ἅπαντα ἐσηκώθη καὶ ἠκολούθησεν αὐτόν».

Μετὰ τὴν μεγάλην του ταύτην ἀπόφασιν, μᾶς λέγουν οἱ Εὐαγγελισταὶ ὅτι ὁ Ματθαῖος ἔκαμεν εἰς τὸν Ἰησοῦν «δοχὴν μεγάλην», ἤτοι, ὑποδοχήν, συμπόσιον, ἑορτήν, ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον, ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὴν ἐκάλεσεν ἐκ τῶν συμπολιτῶν του οὐχὶ τοὺς σκληροτραχήλους Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους ἀλλὰ «πλῆθος πολὺ τελωνῶν καὶ ἄλλων», οἵτινες παρεκάθησαν εἰς τὴν τράπεζαν. Τὸ δεῖπνον τοῦτο ἦτο πρωτίστως πρὸς τιμὴν τοῦ νέου Κυρίου του, ἀλλ' ἀναμφιβόλως καὶ πρὸς ἑορτασμὸν τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ ζωὴν ἀντιπαθῆ καὶ πλήρη ἁμαρτωλῶν πειρασμῶν. Ἠθέλησε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ διακηρύξῃ πρὸς τὴν κοινωνίαν τῆς Καπερναοὺμ ὅτι αὐτὸς τοῦ λοιποῦ θὰ ἔζη ὡς ἄλλος ἄνθρωπος, μὲ νέας ἀρχὰς καὶ νέα ἰδανικά. Συγχρόνως ὅμως διὰ τῆς προσκλήσεως τῶν τέως συναδέλφων του καὶ ἄλλων «ἁμαρτωλῶν», κατὰ τὸν χαρακτηρισμόν, τὸν ὁποῖον τοῖς ἀπέδωκαν οἱ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὁ Ματθαῖος βεβαίως ἠθέλησε νὰ φέρῃ καὶ αὐτοὺς εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ τὸν Διδάσκαλον, ἵνα λάβωσι καὶ αὐτοὶ τὴν εὐκαιρίαν νὰ Τὸν γνωρίσουν ἐκ τοῦ πλησίον καὶ νὰ Τὸν ἀκολουθήσουν.

Ἐννοεῖται ὅτι μία τοιαύτη ἑορτάσιμος συγκέντρωσις εἰς τὴν οἰκίαν ἑνὸς τελώνου, καὶ μάλιστα τελώνου παραιτηθέντος πανηγυρικῶς τῆς ὑπηρεσίας, δὲν ἠδύνατο εἰμὴ νὰ ἑλκύσῃ τὴν προσοχὴν τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον οὗτοι, δυσμενῶς πάντοτε διακείμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ὑπεδαύλιζον καὶ ὑπεστήριζον τὴν πρὸς Αὐτὸν ἀπιστίαν τῆς κοινωνίας τῆς Καπερναούμ. Διὰ τοῦτο οἱ Φαρισαῖοι, εὐκαιρίας δοθείσης, ἤλεγξαν τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ ἐπὶ τῷ ὅτι συντρώγουν καὶ συμπίνουν «μετὰ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν». Τὴν μομφὴν ταύτην ἐπανειλημμένως ἔφεραν οἱ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι κατὰ τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπιγείου διακονίας Αὐτοῦ· τρεῖς τοιαῦται περιπτώσεις ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν Εὐαγγελιστῶν καὶ βεβαίως θὰ ὑπῆρξαν καὶ ἄλλαι

μὴ ἀναφερόμεναι. Κατὰ τὰς τρεῖς αὐτὰς περιπτώσεις ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησε πρὸς τοὺς ἐπικριτάς Του μὲ διάφορα ἐπιχειρήματα. Εἰς τὴν μίαν (τὴν προκειμένην) τὸ ἐπιχείρημά Του ἦτο: «Ἐγὼ εἶμαι ἰατρὸς τῶν ψυχῶν καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ πάσχουν ψυχικῶς· ποῦ λοιπὸν εἶναι ἡ θέσις τοῦ ἰατροῦ εἰμὴ πλησίον τῶν πασχόντων;» Εἰς τὴν ἑτέραν περίπτωσιν (τὴν τῆς ἁμαρτωλῆς γυναικός, ἥτις ἤλειψε τοὺς πόδας Του) μετεχειρίσθη ἄλλο ἐπιχείρημα: «Ἐγὼ εἶμαι ὁ φίλος τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ φέρω εἰς αὐτοὺς τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν των. Εἰς ὄντινα δὲ συγχωροῦνται πολλά, οὗτος πολὺ ἀγαπᾷ τὸν συγχωροῦντα». Εἰς δὲ τὴν τρίτην περίπτωσιν ὅτε τὸν ἐμέμφθησαν ἐπειδὴ «προσδέχεται ἁμαρτωλοὺς καὶ συντρώγει μετ' αὐτῶν», ἀπήντησε διὰ παραβολῆς, παραστήσας Ἑαυτὸν ὡς ποιμένα, ὅστις ἐξέρχεται εἰς ἀναζήτησιν ἔστω καὶ ἑνὸς ἀπολωλότος προβάτου.

Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ματθαίου ὁ Κύριος ἡμῶν προσέθεσε καὶ τὴν προτροπὴν πρὸς τοὺς ἐπικριτὰς Αὐτοῦ, εἰπών: «Ὑπάγετε καὶ μάθετε τί σημαίνει τό, Ἔλεον θέλω καὶ οὐχὶ θυσίαν». Διὰ τῆς φράσεως ταύτης ἤλεγξεν αὐτοὺς ὡς θρήσκους μὲν ἀλλὰ σκληροὺς καὶ ἀσπλάγχνους, πλήρεις ἀλαζονείας, προκαταλήψεων καὶ μίσους, καὶ διεκήρυξεν (ὅπως καὶ βραδύτερον διὰ τῆς παραβολῆς τοῦ Φαρισαίου καὶ τοῦ τελώνου) ὅτι τοιοῦτοι χαρακτῆρες ἦσαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολὺ μισητότεροι ἢ ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶχον τὰ κοινὰ ἐλαττώματα τοῦ ὄχλου ἀλλὰ συνῃσθάνοντο τὴν ἑαυτῶν κατάστασιν. Καὶ κατέληξε μὲ τὸν αὐστηρὸν ἐπίλογον: «Δὲν ἦλθον νὰ καλέσω δικαίους ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν». Ἤτοι, ἡ ἀποστολή Του δὲν ἦτο πρὸς ἐκείνους, οἵτινες εἶχον πεποίθησιν καὶ καύχησιν εἰς τὴν ἰδίαν ἑαυτῶν δικαιοσύνην, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ταπεινοὺς τῇ καρδίᾳ, τοὺς ἑτοίμους νὰ δεχθοῦν τὴν σωτήριον πρόσκλησιν Αὐτοῦ.

Ἡ ἀλήθεια, τὴν ὁποίαν ἔφερεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν κόσμον, ἐπρόκειτο νὰ ἀνατρέψῃ τοὺς κοσμικοὺς κανόνας δικαιοσύνης. Εἰς τὴν βασιλείαν, τὴν ὁποίαν Αὐτὸς θὰ ἵδρυεν, οἱ ἔσχατοι θὰ ἐγίνοντο πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι· εἰς αὐτὴν θὰ εἰσήρχοντο τὰ ἔθνη, οἱ περιφρονημένοι Ἐθνικοί, οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας (οἱ Ἰουδαῖοι) θὰ ἐκλείοντο ἔξω διὰ τὴν ἀπιστίαν καὶ σκληροκαρδίαν αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4ον

Οἱ Δώδεκα.

(Ματθ. ι'. 1—4, Μάρκ. γ'. 13—19. Λουκ. ς'. 12—16, Πράξ. α'. 13).

Ἡ ἐκλογὴ τῶν Δώδεκα ἐκ τοῦ συνόλου τῶν μαθητῶν, οἵτινες βαθμηδὸν εἶχον συγκεντρωθῆ πέριξ τοῦ Ἰησοῦ, ἀποτελεῖ σημαντικὸν σταθμὸν εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν ἱστορίαν. Δι' αὐτῆς διαιρεῖται ἡ δημοσία διακονία τοῦ Κυρίου ἡμῶν εἰς δύο περιόδους, ἴσας μὲν πιθανῶς ὡς πρὸς τὴν χρονικὴν διάρκειαν ἀλλ' ἀνίσους ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν σπουδαιότητα τῆς ἐπιτελεσθείσης ἐργασίας.

Κατὰ μὲν τὴν πρώτην περίοδον ὁ Ἰησοῦς εἰργάσθη σχεδὸν μόνος. Τὰ θαύματα Αὐτοῦ ἐγένοντο κατὰ τὸ πλεῖστον ἐντὸς περιωρισμένης περιφερείας καὶ ἡ διδασκαλία Αὐτοῦ ἦτο κυρίως στοιχειώδης. Ἀλλ' ὅταν ἐξέλεξε τοὺς Δώδεκα, τὸ ἔργον τῆς βασιλείας εἶχε προσλάβει πολὺ μεγαλειτέρας διαστάσεις καὶ ἐχρειάζετο

πλέον ὀργάνωσιν καὶ κατανομὴν τῆς ἐργασίας· ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ ἤρχισε νὰ γίνηται εὐρυτέρα καὶ βαθυτέρα καὶ ἡ φιλάνθρωπος Αὐτοῦ δρᾶσις νὰ λαμβάνῃ διαρκῶς αὐξάνουσαν ἔκτασιν.

Εἶναι λογικὸν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ ἐκλογὴ μικροῦ ἀριθμοῦ στενοτέρων καὶ μονίμων συνοδῶν καὶ συνεργατῶν ἐπεβλήθη εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν ὡς ἐκ τοῦ αὔξοντος ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν Αὐτοῦ. Οἱ ὀπαδοί Του εἶχον γίνει τόσον πολυάριθμοι, ὥστε διὰ τοῦ ἀριθμοῦ των μᾶλλον νὰ παρεμποδίζουν τὰς κινήσεις Του, ἰδίως κατὰ τὰς μακρὰς περιοδείας, ἃς ἔκαμε κατὰ τὸν τελευταῖον καιρὸν τῆς διακονίας Του. Ἦτο ἀδύνατον ὅλοι οἱ πιστεύσαντες εἰς Αὐτὸν νὰ Τὸν συνοδεύουν κυριολεκτικῶς «ὅπου καὶ ἂν μετέβαινεν». Αὐτὸς δὲ ἤθελε νὰ συνοδεύηται ὑπό τινων ἐκλεκτῶν μαθητῶν πανταχοῦ καὶ πάντοτε, ἔχων αὐτοὺς ὡς «μάρτυρας» τοῦ ἔργου Αὐτοῦ. Καὶ διὰ τοῦτο, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Μάρκου, προσεκάλεσεν «οὓς ἤθελεν αὐτὸς καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν· καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ᾿ αὐτοῦ καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νοσους καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια».

Οἱ δώδεκα οὗτοι ἐκλεκτοὶ μαθηταὶ δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἦναι ἁπλῶς συνοδοὶ ἢ ὑπηρέται τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ μαθηταὶ κατηχούμενοι εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας, συνεργάται ἐνίοτε εἰς τὴν διακονίαν τοῦ Διδασκάλου των καὶ τελικῶς ἀπόστολοι καὶ κήρυκες Αὐτοῦ μετὰ τὴν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἀνάληψιν Αὐτοῦ. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐκλογῆς των εἰσῆλθον εἰς τὴν εἰδικὴν μαθητείαν τοῦ καταρτισμοῦ των διὰ τὸ ἀποστολικὸν ἔργον· καὶ ὁ καταρτισμὸς οὗτος ἀπετέλει τοῦ λοιποῦ σημαντικὸν μέρος τοῦ ἔργου τοῦ Ἰησοῦ.

Ὁ ***χρόνος,*** καθ᾿ ὃν ἐξελέγησαν οἱ Δώδεκα, ἂν καὶ δὲν ἦναι ἀπολύτως βέβαιος, δύναται ὅμως μετὰ πολλῆς πιθανότητος νὰ καθορισθῇ ἐν συνδυασμῷ πρὸς ἐξέχοντά τινα γεγονότα τῆς Εὐαγγελικῆς ἱστορίας. Ὁ Ἰωάννης (ς΄. 3—40) ἀναφέρει τοὺς Δώδεκα ὡς ὁμάδα συγκεκροτημένην ἤδη κατὰ τὴν θαυματουργικὴν θρέψιν τῶν 5000 καὶ τὴν εὐθὺς ἐπακολουθήσασαν ὁμιλίαν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ τῆς Καπερναοὺμ περὶ τοῦ ἄρτου τῆς ζωῆς. Ἐκ τούτου δυνάμεθα νὰ καθορίσωμεν τὴν ἐκλογὴν τῶν Δώδεκα ὡς λαβοῦσαν χώραν τοὐλάχιστον ἓν ἔτος πρὸ τῆς Σταυρώσεως· διότι ἡ θρέψις τῶν 5000 ἐγένετο, κατὰ τὸν Ἰωάννην, ὀλίγον πρὸ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα. Οἱ δὲ τρεῖς ἄλλοι Εὐαγγελισταὶ παρέχουν στοιχεῖα καθορισμοῦ τῆς ἐκλογῆς συνδεόμενα μὲ δύο ἄλλα γεγονότα. Ὁ Ματθαῖος διὰ πρώτην φορὰν ἀναφέρει τοὺς Δώδεκα ὡς ὁμάδα, ὅταν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἀπέστειλεν εἰς περιοδείαν ἀνὰ τὴν Γαλιλαίαν. Ὁ Λουκᾶς ἐξ ἄλλου ἀναγράφει τὴν ἐκλογὴν τῶν Δώδεκα εὐθὺς πρὸ τῆς περιλήψεως τῆς ἐπὶ τοῦ Ὄρους διδασκαλίας, παρέχων οὕτω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἰς τὸ ἓν γεγονὸς ἐπηκολούθησεν ἀμέσως τὸ ἕτερον. Τέλος, ἡ ἀφήγησις τοῦ Μάρκου ἐνισχύει τὰς ἀνωτέρω εἰκασίας, τοῦτ᾿ ἔστιν, ὅτι ἡ ἐκλογὴ τῶν Δώδεκα ἐγένετο ἀμέσως πρὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Ὄρους διδασκαλίας καὶ ὅτι παρῆλθε κατόπιν ἀρκετὸς χρόνος πρὶν ἢ ἀποσταλοῦν οἱ Δώδεκα εἰς τὴν πρώτην αὐτῶν περιοδείαν. Διότι ἐκτὸς τῆς περικοπῆς (γ΄. 13, 14), ἣν ἀνωτέρω παρεθέσαμεν, ὁ Μάρκος μετ᾿ ὀλίγον γράφει (ς΄. 7): «Καὶ προσκαλέσας τοὺς δώδεκα, ἤρχισε νὰ ἀποστέλλῃ αὐτούς δύο δύο καὶ ἔδιδεν εἰς αὐτοὺς ἐξουσίαν κατὰ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων», κτλ.

Δύναται λοιπὸν νὰ θεωρηθῇ ἀρκούντως βέβαιον ὅτι ἡ ἐκλογὴ τῶν Δώδεκα ἦτο ὁ πρόλογος, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ ἐπὶ τοῦ Ὄρους κηρύγματος, τοῦτο δὲ ἔλαβε χώραν περὶ τὸ τέλος τῆς πρώτης περιόδου τῆς ἐν Γαλιλαίᾳ διακονίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Ὁ **ἀριθμὸς** τῶν οὕτω πως ἐκλεγέντων μαθητῶν βεβαίως δὲν ἦτο τυχαῖος, διότι καὶ περισσοτέρους τῶν δώδεκα ἠδύνατο ἀναμφιβόλως νὰ ἐκλέξῃ ὁ Ἰησοῦς ἐξ ἴσου καταλλήλους διὰ τὸ ἀποστολικὸν ἔργον, ἀλλὰ καὶ ὀλιγώτεροι τῶν δώδεκα θὰ ἦσαν ἀρκετοὶ διὰ τὸ πρῶτον στάδιον τοῦ ἔργου Αὐτοῦ. Ὁ ἀριθμὸς δώδεκα ἀναμφιβόλως εἶχε χαρακτῆρα συμβολικόν. Τοῦτο ἐπιβεβαιοῦται ὑπ᾿ αὐτοῦ τοῦ Κυρίου βραδύτερον εἰπόντος: «Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς, οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθήσῃ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθήσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ» (Ματθ. ιθ΄. 28).

Δὲν εἶναι ἀπίθανον ὅτι εἰς τὸν συμβολισμὸν τοῦτον τινὲς ἐκ τῶν ἀποστόλων εὗρον ἐνθάρρυνσιν διὰ τὰς Μεσσιανικὰς ἀντιλήψεις καὶ ἐλπίδας τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους, ὅτι δηλ. ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἣν ἐκήρυξεν ὁ Ἰησοῦς, θὰ ἦτο ὄχι μόνον πνευματική, ἀλλὰ καὶ πολιτικὴ ἀποκατάστασις τοῦ Ἰσραὴλ ὡς ἀνεξαρτήτου ἔθνους. Τὴν τοιαύτην ὅμως ἐνδεχομένην παρερμηνείαν τῆς ἀποστολικῆς ἐντολῆς ὁ Ἰησοῦς δὲν φαίνεται ὅτι ἐθεώρησεν ὡς ἐπαρκῆ λόγον διὰ νὰ ἐκλέξῃ ἄλλον ἀριθμὸν ἀποστόλων, ἀλλ᾿ ἐπεφυλάχθη νὰ διορθώσῃ οἱανδήποτε ἐσφαλμένην ἀντίληψιν, εὐθὺς ὡς αὕτη θὰ παρουσιάζετο.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τά ***πρόσωπα,*** ἅτινα ἀπετέλεσαν τὴν ἀποστολικὴν χορείαν, ἐγνωρίσαμεν ἤδη ἑπτὰ ἐξ αὐτῶν—τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην (υἱοὺς τοῦ Ζεβεδαίου), τὸν Σίμωνα Πέτρον καὶ τὸν Ἀνδρέαν, τὸν Φίλιππον, τὸν Βαρθολομαῖον (ἢ Ναθαναὴλ) καὶ τὸν Ματθαῖον. Μὲ δύο ἐκ τῶν ὑπολοίπων πέντε—τὸν Θωμᾶν καὶ Ἰούδαν τὸν Ἰσκαριώτην—θέλομεν ἀσχοληθῆ εἰς ἰδιαίτερα κεφάλαια. Διὰ τοὺς λοιποὺς τρεῖς—Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, τὸν Λεββαῖον (ἢ Θαδδαῖον) καὶ Σίμωνα τὸν Ζηλωτὴν—ἔχομεν μόνον πενιχρὰς καὶ ἀσαφεῖς πληροφορίας. Διάφοροι ἐπεχείρησαν νὰ συνταυτίσουν τὸν Ἰάκωβον τοῦτον μὲ τὸν Ἰάκωβον τὸν «ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου», ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸν κατάλογον τῶν Δώδεκα, ὃν εὑρίσκομεν παρὰ τῷ Λουκᾷ, ἀντὶ τοῦ Λεββαίου φέρεται «Ἰούδας Ἰακώβου» (ἤτοι, ὡς συνεπέραναν ἑρμηνευταί τινες, «ἀδελφὸς Ἰακώβου») ὑπετέθη ὅτι ὁ Ἰούδας οὗτος ἦτο καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν «ἀδελφῶν» τοῦ Κυρίου, οἵτινες ἀναφέρονται ἀλλαχοῦ ὀνομαστὶ ὑπὸ τοῦ Μάρκου (ς΄. 3) καὶ τοῦ Ματθαίου (ιγ΄. 54). Ἐν τούτοις, ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἶναι εἰκασία μὴ στηριζομένη εἰς κανὲν τεκμήριον σαφές, διαψευδομένη δὲ ὑπὸ τῆς μαρτυρίας τοῦ Ἰωάννου (ζ΄. 5), γράφοντος ὅτι «οὐδὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν». Τὸ μόνον βέβαιον εἶναι ὅτι εἰς τὴν χορείαν τῶν Δώδεκα ἔχομεν ὄχι μόνον δύο Ἰακώβους (τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ τὸν τοῦ Ἀλφαίου), [1] ἀλλὰ καὶ δύο Σίμωνας (τὸν Πέτρον καὶ τὸν

(1) Σημ. μεταφραστοῦ. Ὁ Ἰάκωβος τοῦ Ἀλφαίου πιθανότατα ἦτο ὁ αὐτὸς μὲ Ἰάκωβον τὸν μικρόν, ὅστις ἦτο υἱὸς τοῦ Κλωπᾶ και τῆς Μαρίας (Μάρκ. ιε΄. 4). Ἰωάν. ιθ΄. 25), τὸ δὲ ὄνομα ***Κλωπᾶς*** φαίνεται ὅτι εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ὄνομα ***Ἀλφαῖος,*** ἤτοι, ἐξελληνισμὸς τοῦ Ἑβραϊκοῦ ὀνόματος ***«Χαλπάϊ».***

Ζηλωτὴν) καὶ δύο Ἰούδας (τὸν Ἰακώβου καὶ τὸν Ἰσκαριώτην), Περὶ τοῦ Ἰούδα «τοῦ Ἰακώβου» ἡ μόνη πληροφορία, τὴν ὁποίαν ἔχομεν εἰς τὰ Εὐαγγέλια, εἶναι τὸ ἐρώτημα, ὅπερ ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Ἰησοῦν κατὰ τὸ τελευταῖον Δεῖπνον (Ἰωάν. ιδ'. 22). Ἐπίσης καὶ ὁ δεύτερος Σίμων εἶναι σχεδὸν ἄγνωστος εἰς ἡμᾶς. Ὁ Μάρκος τὸν ὀνομάζει Κανανίτην, ὁ Λουκᾶς τῷ προσδίδει τὸν τίτλον τοῦ Ζηλωτοῦ (¹). Γνωρίζομεν δὲ ἐκ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἱστορίας ὅτι οἱ Ζηλωταὶ ἦσαν μερὶς πολιτική, ἥτις ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν Ἰούδα τινὸς Γαλιλαίου, περίπου εἴκοσιν ἔτη πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς δημοσίας διακονίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν, εἶχεν ἐξεγερθῆ εἰς ἐπανάστασιν κατὰ τῶν Ρωμαίων διὰ τὴν διαταχθεῖσαν τότε ἀπογραφήν. Ἡ ἐπανάστασις ἐκείνη κατεπνίγη βιαίως ὑπὸ τῶν Ρωμαίων, ἀλλ' οἱ Ζηλωταὶ ὡς ὀργάνωσις ἐξηκολούθουν νὰ ὑφίστανται, ἐπιδιώκοντες ἐκ τοῦ ἀφανοῦς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος των ἀπὸ τὸν Ρωμαϊκὸν ζυγόν. Ὅτε δὲ ἐξερράγη ἡ τελικὴ ἐπανάστασις τῶν Ἰουδαίων κατὰ τῶν Ρωμαίων, ἥτις ἔληξε μὲ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἱερουσαλήμ, οἱ Ζηλωταὶ ἦσαν ἡ ψυχὴ τῆς ἀπεγνωσμένης ἐκείνης προσπαθείας. Τί παρεκίνησε τὸν Κανανίτην Σίμωνα, τὸν τέως ἐπαναστάτην κατὰ τῶν Ρωμαίων, νὰ προσκολληθῇ εἰς τὸν πρᾷον Ἰησοῦν, ὅστις ἐδίδασκε τὴν ὑποταγὴν εἰς τὸν Καίσαρα, δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν. Ἀλλὰ φαίνεται πιθανὸν ὅτι, ἀπογοητευμένος ἐκ τῆς ματαίας ἀντιδράσεως κατὰ τῆς πανισχύρου κοσμοκρατείρας Ρώμης, εἶχεν ἑλκυσθῇ πρὸς τὸν Ναζωραῖον διδάσκαλον, ὅστις ἐκήρυττε βασιλείαν οὐχὶ τοῦ κόσμου τούτου, καὶ ἔκτοτε εἶχεν ἀποχωρισθῆ ἀπὸ παντὸς κοσμικοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος. Ὁποία παράδοξος συναδέλφωσις, ἐντὸς τῆς ὁμάδος τῶν Δώδεκα, τοῦ πρώην τούτου Ζηλωτοῦ, φλογεροῦ πατριώτου καὶ ἐπαναστάτου, μετὰ τοῦ πρώην τελώνου Ματθαίου τοῦ ὑπηρετήσαντος τὴν Ρωμαϊκὴν διοίκησιν! Ἀκριβῶς διὰ τῆς ἐκλογῆς ἀνδρῶν μὲ τοιαῦτα ἀντίθετα προηγούμενα ὁ Ἰησοῦς φαίνεται ὅτι ἠθέλησε νὰ ἱδρύσῃ ὁμάδα, ἥτις θὰ προεικόνιζεν ἐν μικρογραφίᾳ τὴν μέλλουσαν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ, ἐντὸς τῆς ὁποίας θὰ ἐξέλειπον ὅλαι αἱ κοινωνικαί, πολιτικαί, φυλετικαὶ καὶ ἄλλαι διακρίσεις, καὶ θὰ ἀπετελεῖτο μία ἀδελφότης, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ὑπῆρχεν «Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός» (Κολ. γ'. 11).

Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ Δώδεκα, οὓς ὁ Κύριος ἡμῶν ἐξέλεξεν ὅπως τὸν συνοδεύουν ἐνόσῳ ἦτο ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης καὶ συνεχίσουν τὸ ἔργον Του μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσίν Του. Καὶ εἴδομεν ὅτι ἀπὸ κοσμικῆς ἀπόψεως ἦσαν ἄνδρες ἄσημοι—Γαλιλαῖοι, ἤτοι, καὶ ἀπὸ Ἰουδαϊκῆς ἀπόψεως ἄνθρωποι ἐστερημένοι οἱασδήποτε μορφώσεως ἢ κοινωνικῆς σημασίας. Καὶ γεννᾶται φυσικῶς τὸ ἐρώτημα; Διατί τοιούτους ἐξέλεξεν ὁ Κύριος; Μήπως ἐξ ἀντιπαθείας πρὸς τὰς διανοουμένας, τὰς ἀνεπτυγμένας καὶ τὰς εὐπόρους κοινωνικὰς τάξεις; Βεβαίως ὄχι, διότι τίποτε εἰς ὁλόκληρον τὴν διδασκαλίαν Αὐτοῦ δὲν προδίδει τοιαύτην ἀντιπάθειαν.

(¹) Τὸ ἐπίθετον «Κανανίτης» δὲν παράγεται μήτε ἐκ τοῦ «Κανὰ» μήτε ἐκ τοῦ «Χαναάν», ἀλλ' εἶναι ταυτόσημον μὲ τὸ «ζηλωτής», καὶ τοιοῦτον τίτλον ἔφερον ἐν τῇ Ἑβραϊκῇ διαλέκτῳ ὅλοι οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν μερίδα τῶν «Ζηλωτῶν» (Κανναΐμ).

Ἐάν τις τῶν ἀρχόντων ἤ τῶν ἱερέων ἢ τῶν πλουσίων εἶχε προσέλθει εἰς Αὐτὸν ἀνεπιφυλάκτως καὶ παραδοθῆ ὁλοψύχως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν Του, βεβαίως δὲν θὰ τὸν ἀπέκρουεν. Ἀπόδειξις Σαῦλος ὁ Φαρισαῖος, ὅστις βραδύτερον ἐγένετο ὁ ἀπαράμιλλος ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν. Ἀκόμη καὶ ὁ σοφὸς Γαμαλιὴλ θὰ ἐγίνετο δεκτὸς εἰς τὴν χορείαν τῶν Δώδεκα, ἐὰν ἠδύνατο νὰ καταδεχθῇ νὰ γίνῃ μαθητὴς ἑνὸς τέκτονος ἀπὸ Ναζαρέτ.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἠναγκάσθη νὰ ἐκλέξῃ ὡς ἀποστόλους Αὐτοῦ ἁλιεῖς, τελώνας καὶ πρώην ἐπαναστάτας, διότι καλλιτέρους δὲν εἶχε μεταξὺ τῶν μαθητῶν Του. Οἱ τῶν ἀνωτέρων κοινωνικῶν τάξεων δὲν κατεδέχοντο νὰ Τὸν ἀκολουθήσουν. Οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἠρνοῦντο νὰ πιστεύσουν εἰς Αὐτόν. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔδωκαν προσοχήν τινα εἰς τὰ θαύματα Αὐτοῦ, ἀλλ' Αὐτὸς «δὲν ἐνεπιστεύετο εἰς αὐτούς, διότι ἐγνώριζε πάντας» (Ἰωάν. β'. 24). Ὀλίγοι τινες ἄνδρες καλῆς κοινωνικῆς θέσεως Τὸν συνεπάθησαν, ἀλλὰ τοῖς ἔλειπεν ἡ ἀκράδαντος πίστις καὶ τὸ θάρρος, ἅτινα ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ ὁ ἀπόστολος μιᾶς ἰδέας. Ὁ Νικόδημος προσῆλθε πρὸς Αὐτὸν διὰ νυκτός, εἰς δὲ τὸ Συνέδριον μόλις ὀλίγας δειλὰς λέξεις ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ ὑπὲρ Αὐτοῦ, Ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας Ἰωσὴφ ἦτο μαθητής Του ἀλλὰ «κεκρυμμένος διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων». Πῶς ἠδύνατο ὁ Ἰησοῦς τοιούτους δειλοὺς καὶ ἀναποφασίστους νὰ ἐκλέξῃ διὰ νὰ συνεχίσουν τὸ μέγα ἔργον Αὐτοῦ, καὶ ἐὰν ἀκόμη αὐτοὶ ἐδέχοντο τοιαύτην ἐντολήν;

Ἐξ ἀνάγκης λοιπὸν ἡ ἐκλογὴ περιωρίσθη εἰς τοὺς ἁπλοῦς, ἀλλ' εἰλικρινεῖς καὶ θαρραλέους Γαλιλαίους, οἵτινες ἀφῆκαν τὰ πάντα ἵνα ἀκολουθήσουν τὸν Διδάσκαλον. Καὶ ἐὰν ἐστεροῦντο παιδείας καὶ κοσμικῆς μορφώσεως, τοῦτο δὲν τοὺς καθίστα ἀκαταλλήλους ὡς μάρτυρας καὶ κήρυκας τοῦ ἔργου καὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Κυρίου των. Πόσον δὲ πιστῶς καὶ ἀφόβως ἐξεπλήρωσαν τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτοῖς ἀποστολικὴν ἐντολὴν μαρτυρεῖ ἡ ἱστορία τῆς ταχείας ἐξαπλώσεως τῆς θρησκείας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνὰ τὸν ἀρχαῖον Ἑλληνο-ρωμαϊκὸν κόσμον.

(ἀκολουθεῖ)

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

(συνέχεια)

Ἡ δικαίωσις τοῦ Ἀβραάμ.

Κεφ. δ'.

Ἐδ. 9. ***Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γάρ, ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιωσύνην.*** Ὁ μακαρισμὸς οὗτος, τὸν ὁποῖον ἀνέφερεν ἐκ τοῦ Ψαλμοῦ καὶ τὸν ὁποῖον ἐφαρμόζει εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Ἀβραάμ, ἀφορᾷ μόνον τοὺς ἐκ περιτομῆς ἢ καὶ τοὺς ἀπεριτμήτους; Ὁ Ἀβραὰμ ἐδικαιώθη διὰ τῆς πίστεως· μένει λοιπὸν νὰ ἐξετασθῇ πότε ἐδικαιώθη—πρὸ τῆς περιτομῆς του ἢ μετ' αὐτήν; Ἦλθεν ἡ

δικαίωσίς του ὡς συνέχεια ἢ συνέπεια τῆς περιτομῆς του ἢ ἀνεξαρτήτως αὐτῆς; Ἐὰν ἦτο μετὰ τὴν περιτομήν, ὁ Ἰουδαῖος θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπιχειρηματολογῶν ὅτι τὴν δικαίωσίν του ὁ Ἀβραὰμ τὴν ἐπέτυχε ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου τῆς περιτομῆς. Ἐὰν ὅμως ἀπέκτησε δικαίωσιν πρὸ τῆς περιτομῆς, τότε ἀποδεικνύεται ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκεῖνο ὅπερ προσπαθεῖ στηρίξῃ ὁ Ἀπόστολος, ὅτι ὁ Ἀβραὰμ ἐδικαιώθη χωρὶς τῶν ἔργων τοῦ νόμου. Καὶ ἐὰν ὁ Ἀβραὰμ ἐδικαιώθη χωρὶς νὰ περιτμηθῇ, τοῦτο σημαίνει ὅτι ὑπάρχει ὁδὸς δικαιώσεως διὰ τοὺς Ἐθνικοὺς χωρὶς τῶν ἔργων τοῦ νόμου καὶ τῆς περιτομῆς. Ἀφοῦ λοιπὸν ὅλοι παραδεχόμεθα ὅτι ἡ πίστις ἐλογίσθη εἰς τὸν Ἀβραὰμ εἰς δικαιοσύνην, ἂς ἐρευνήσωμεν νὰ ἴδωμεν:

Ἐδ. 10. ***Πῶς ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ.*** Δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ μεγάλου τούτου πατρὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν, διὰ νὰ ἴδωμεν πότε ἔλαβε τὴν εὐλογίαν τῆς δικαιώσεως. Εἰς τὴν πραγματικότητα βλέπομεν ὅτι ὄντως ὁ Ἀβραὰμ ἐκλήθη ἀπὸ τὸν Θεόν καὶ ἐδικαιώθη πρὸ τῆς περιτομῆς (βλέπε Γέν. ιε'. 6, Γέν. ιζ'. 10 κ.τ.λ.)

Ἐδ. 11. ***Καὶ σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι αὐτοῖς δικαιοσύνην.*** Ἡ περιτομὴ λοιπὸν δὲν ἦτο ἄλλο τι εἰμὴ τὸ ἐξωτερικὸν σημεῖον, τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ὁ Ἀβραὰμ καὶ τὸ ὁποῖον ἐμαρτύρει περὶ τῆς διαθήκης, ἡ ὁποία συνήφθη μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἀβραάμ· ἡ δὲ διαθήκη προηγήθη τοῦ σημείου αὐτοῦ. Ἦτο ἐπίσης ἡ σφραγίς, ἡ ἐπιβεβαίωσις διὰ τῆς ὁποίας ἐδηλοῦτο δημοσίᾳ ὅτι ὁ Θεὸς ἐδικαίωσε τὸν Ἀβραάμ. Τὴν δικαίωσίν του ὁ Ἀβραὰμ τὴν ἔλαβεν ἐνῷ ἦτο ἀκόμη ἐν ἀκροβυστίᾳ· καὶ τοῦτο τὸν κάμνει νὰ ἦναι πατὴρ ὅλων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι πιστεύουν, ὅπως ἐκεῖνος ἐπίστευσεν, ἐνῷ εἶναι ἐν ἀκροβυστίᾳ, δηλ. ἀπερίτμητοι, καὶ λαμβάνουν ὡς καρπὸν τῆς πίστεώς των τὴν δικαίωσίν των.

Ἐδ. 12. ***Καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.*** Ὁ Ἀβραὰμ ὑπῆρξεν ὁ πατὴρ τῶν πιστῶν γενικῶς, τόσον τῶν προερχομένων ἐκ τῆς περιτομῆς, ὅσον καὶ τῶν ἀπεριτμήτων. Δὲν ἦτο ἁπλῶς πατὴρ τῶν περιτετμημένων· ὁ κάθε περιτετμημένος δὲν ἐδικαιοῦτο εἰς τὴν πραγματικότητα νὰ τὸν θεωρῇ πνευματικὸν πατέρα του βασιζόμενος ***μόνον*** εἰς τὸ γεγονὸς τῆς περιτομῆς. Ἦτο πατὴρ καὶ τῶν περιτετμημένων, ναὶ, ἀλλ' ἐκείνων οἵτινες ἠκολούθησαν τὰ ἴχνη του καὶ ἔδειξαν τὴν πίστιν, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος ἔδειξε πρὸ τῆς περιτομῆς.

Ἐδ. 13. ***Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσμου ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως.*** Διὰ νὰ δείξῃ ἀκόμη σαφέστερον ὅτι ἡ πίστις, διὰ τῆς ὁποίας ἐδικαιώθη ὁ Ἀβραὰμ δὲν ἦτο ἐξηρτημένη ἀπὸ τὸν Νόμον, ὑπενθυμίζει ὁ Ἀπόστολος ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἀβραὰμ καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ, τὸ σπέρμα του, ὅτι ἔμελλον νὰ ἦναι κληρονόμοι τοῦ κόσμου, καὶ αὐτὴ ἐδόθη πρὸ

τοῦ Νόμου. Ὁ μόνος παράγων, ὁ ὁποῖος ὑπῆρχεν εἰς τὸν Ἀβραάμ, ἦτο ἡ πίστις του, ἡ ἐμπιστοσύνη τὴν ὁποίαν ἔδειξεν εἰς τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ.

Ἐδ. 14. ***Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία.*** Ἐὰν λοιπὸν κληρονόμοι τοῦ κόσμου θὰ ἀποδειχθοῦν ὅσοι ζητοῦν νὰ δικαιωθοῦν διὰ τοῦ Νόμου, τότε ἡ πίστις θὰ ἦτο περιττὴ καὶ ἡ πίστις, τὴν ὁποίαν ἔδειξεν ὁ Ἀβραὰμ καὶ διὰ τὴν ὁποίαν τόσος λόγος γίνεται εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, θὰ ἦτο ματαία. Καὶ ἐὰν οἱ ἄνθρωποι θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ δικαιωθοῦν διὰ τῶν ἔργων, εἰς τί ἐχρειάζετο ἡ πίστις; Ἀκόμη δὲ περισσότερον δὲν θὰ ὑπῆρχε θέσις διὰ τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ. Μία ὑπόσχεσις ἀφορᾷ τὸ μέλλον. Σκοπὸς τῆς ὑποσχέσεως εἶναι νὰ ἐμπνεύσῃ ἐμπιστοσύνην πρὸς ἐκεῖνον ὅστις τὴν κάμνει. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν ὅλας τὰς ἐπαγγελίας Του διὰ νὰ διεγείρῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον πίστιν πρὸς Αὐτόν. Ἐὰν ὅμως ὁ ἄνθρωπος σώζεται χωρὶς πίστεως, τότε αἱ ἐπαγγελίαι τοῦ Θεοῦ, διὰ τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖται πίστις, μένουν εἰς τὸ περιθώριον—ἔξω τοῦ σχεδίου τῆς σωτηρίας του.

Ἐδ. 15. ***Ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ δὲ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις.*** Ὁ Νόμος, ἐφ᾽ ὅσον ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἁμαρτωλὸς καὶ ἑπομένως παραβάτης, καταδικάζει, διότι ἀκριβῶς ἀπαιτεῖ ἐκτέλεσιν, τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ προσφέρῃ. Ὅσοι λοιπὸν προσπαθοῦν νὰ σωθοῦν διὰ τοῦ Νόμου εἶναι κλεισμένοι μέσα εἰς τὸν κλοιὸν τῆς ὀργῆς—τῆς καταδίκης—διότι ὁ Νόμος ἤδη ἔχει ἐκφέρει τὴν ἐτυμηγορίαν του. Αὐτὴ αὕτη ἡ ὕπαρξις τοῦ Νόμου ἐδημιούργησε τὴν παράβασιν, διότι ἂν δὲν ὑπῆρχε Νόμος, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γείνῃ λόγος περὶ παραβάσεως. Ὅσον δικαιότερος καὶ τέλειος ὁ Νόμος, τόσον βεβαιοτέρα ἡ τιμωρία μας καὶ τόσον ὀλιγωτέρα ἡ ἐλπίς μας νὰ σωθῶμεν διὰ τοῦ Νόμου.

Ἐδ. 16. ***Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τὸ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν.*** Διὰ τοῦτο, δι᾽ ὅλους τοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι ἀνεπτύχθησαν ἐν ἐκτάσει, ἡ δικαίωσις καὶ σωτηρία εἶναι ἐκ πίστεως. Αὐτὸ ὑπῆρξε τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ, ὥστε νὰ δίδεται ὄχι ὡς ἀντιμισθία ἔναντι ἔργων ἀλλ᾽ ὡς χάρις, καὶ οὕτω πως ἡ ἐπαγγελία νὰ ἦναι βεβαία· διότι ἄλλως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ δοθῇ καμμία ἐγγύησις, ἐὰν ἐξηρτᾶτο ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως. Τώρα ὅμως εἶναι βεβαιωμένη, ἐξησφαλισμένη δι᾽ ὅλον τὸ σπέρμα τοῦ Ἀβραάμ, ὄχι μόνον ἐκείνων οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται ὑπὸ Νόμον ἀλλὰ καὶ ὅλων ὅσοι εἶναι σπέρμα πνευματικὸν τοῦ Ἀβραάμ, ἐφ᾽ ὅσον ἔχουν τὴν αὐτὴν μὲ τὸν Ἀβραὰμ πίστιν, διότι αὐτὸς εἶναι πατὴρ πάντων ἡμῶν, δηλ. καὶ τῶν ἐκ περιτομῆς καὶ τῶν ἐκτὸς τῆς περιτομῆς πιστῶν.

Ἐδ. 17. ***Καθὼς γέγραπται ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσε Θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα εἰς ὄντα.*** Καθὼς εἶναι γεγραμμένον (Γεν. ιζ΄. 5), σὲκατέστησα πατέρα πολλῶν ἐθνῶν. Ὁ Ἀβραὰμ δὲν ὑπῆρξε πατὴρ μόνον τῶν κατὰ σάρκα ἀπογόνων του ἀλλ᾽ εἶναι, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πατὴρ ὅλων τῶν ἀκολουθούντων τὴν ὁδὸν τῆς πίστεως, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος ἠκολούθησεν. Ὁ Θεός, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Ἀβραὰμ

ἐνεπιστεύθη, εἶναι ὁ δίδων ζωήν, ὁ δυνάμενος νὰ ἀναστήσῃ νεκροὺς καὶ νὰ φέρῃ εἰς τὴν ὕπαρξιν ἐκ τοῦ μηδενός.

Ἐδ. 18. ***Ὅς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον· οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου.*** Ὁ Ἀβραὰμ δὲν εἶχε τίποτε ὁρατόν, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ βασίσῃ τὴν ἐλπίδα του. Παρ' ὅλον ὅμως ὅτι δὲν εἶχε ποῦ νὰ στηρίξῃ τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ ἀποκτήσῃ σπέρμα τὴν ἐπίστευσεν· εἰς τὴν πίστιν του ἐστήριξε τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ γείνῃ πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν. «Ἀνάβλεψεν τώρα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀρίθμησον τὰ ἄστρα, ἐὰν δύνασαι νὰ ἐξαριθμήσῃς αὐτά· οὕτω θέλει εἶσθαι τὸ σπέρμα σου» (Γενέσ. ιζ'. 5) δηλ. ὅπως τὸ πλῆθος τὸ ἀναρίθμητον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ.

Ἐδ. 19. ***Καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει οὐ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας.*** Ἐπέδειξε τὴν ἰσχυρὰν πίστιν του εἰς τὸ ὅτι δὲν ἔλαβε καθόλου ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι τόσον αὐτός, ὅσον καὶ ἡ Σάρα, ἦσαν ἤδη γέροντες καὶ κατὰ τοὺς φυσικοὺς νόμους θὰ ἦτο ἀστεῖον νὰ περιμένουν νὰ ἀποκτήσουν ἀναριθμήτους ἀπογόνους. Δὲν ἔδειξε καμμίαν ἀμφιβολίαν, διότι δὲν συνεκέντρωσε τὴν προσοχήν του εἰς τὴν ἰδικήν του ἀδυναμίαν, ἀλλ' εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὐτὸ κάμνει πάντοτε ἡ πραγματικὴ πίστις· μᾶς ὠθεῖ νὰ στηριχθῶμεν εἰς τὸν Θεὸν ἀσχέτως πρὸς τὴν ἰδικήν μας δύναμιν ἢ ἀδυναμίαν. «Ἡ δύναμίς μου ἐν ἀδυναμίαις τελειοῦται».

Ἐδ. 20. ***Εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ Θεῷ.*** Δεχθεὶς τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ, δὲν ἔδειξε τὸν παραμικρὸν δισταγμὸν ἢ ἀμφιβολίαν ἀλλὰ σταθερῶς, μὲ δύναμιν πίστεως ἐδόξασε διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης του τὸν Θεόν. Ἐτίμησε τὸν Θεὸν διότι ἐδέχθη τὴν ὑπόσχεσίν Του χωρὶς νὰ συζητήσῃ ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῇ. Δὲν ἐζήτησε νὰ στηρίξῃ τὰς ἐλπίδας του ἀλλαχοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὴν πραγματοποίησιν. Ἐνεπνέετο ἀπὸ τὴν πεποίθησιν ὅτι «πιστὸς ὁ ὑποσχεθείς, ὅστις καὶ θέλει ἐκτελέσει». Ἀκριβῶς δὲ καὶ ἡμεῖς καλούμεθα νὰ τιμήσωμεν τὸν Θεόν, νὰ Τὸν δοξάσωμεν δεικνύοντες τὴν αὐτὴν πίστιν, δεχόμενοι τὰς ὑποσχέσεις Του χωρὶς δισταγμόν, χωρὶς νὰ ἀμφιβάλλωμεν ὅτι καὶ θέλει καὶ δύναται νὰ ἐκτελέσῃ πᾶν ὅ,τι ὑπόσχεται.

Ἐδ. 21-22. ***Καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται δυνατὸς ἐστι καὶ ποιῆσαι· διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.*** Εἶχεν ἀκράδαντον πεποίθησιν εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. Καὶ διὰ τοῦτο ἐδικαιώθη. Ἡ ἐμπιστοσύνη, τὴν ὁποίαν ἔδειξεν, ἐλογαριάσθη εἰς αὐτὸν ὡς δικαιοσύνη.

Ἐδ. 23-25. ***Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.*** Ἂς ἦναι δοξασμένον τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Ἐκεῖνο ὅπερ ἀπήλαυσεν ὁ Ἀβραάμ, δυνάμεθα νὰ τὸ ἀπολαύσωμεν καὶ ἡμεῖς. Ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραὰμ εἶναι καὶ Θεὸς ἰδικός μας. Ὅπως ἡ πίστις του ἐδικαίωσεν ἐκεῖνον, οὕτω καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ βασίσωμεν τὰς ἐλπίδας μας εἰς

σωτηρίαν διὰ τῆς πίστεως. Ποῖον εἶναι δὲ τὸ περιεχόμενον τῆς ἰδικῆς μας πίστεως; Ὅτι ὁ Θεὸς ἀνέστησε τὸν Χριστὸν ἐκ τῶν νεκρῶν, ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος παρεδόθη διὰ τὰς ἁμαρτίας μας καὶ ἀνέστη διὰ τὴν δικαίωσίν μας. Ἰδοὺ στερεὸν ἔδαφος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου νὰ στηρίξωμεν τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μας. Ὄχι εἰς τὸν ἑαυτόν μας, ὄχι εἰς τὸ τί ἐπράξαμεν, ἢ εἰς τὸ τί δυνάμεθα νὰ πράξωμεν, ἀλλ' εἰς πίστιν εἰλικρινῆ καὶ ἀνεπιφύλακτον, εἰς τὴν ἀποδοχὴν ἐκείνου τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ὁ Χριστὸς ἔκαμεν. Ἐπιθυμοῦμεν τὴν ἀπαλλαγήν μας ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν; Δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὁ Χριστὸς ἀπέθανε διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἦναι βεβαία καὶ πλήρης ἡ δικαίωσίς μας; Δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ δεχθῶμεν μετὰ πίστεως τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν ἀναστάντα ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ ζῶντα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων!

(ἀκολουθεῖ) ***Μ. Κυριακάκης.***

ΠΟΙΚΙΛΑ

— ***Ἡ ἀγραμματωσύνη ἐν Ἑλλάδι.*** Ἡ προσπάθεια, περὶ τῆς ὁποίας ἀναγινώσκομεν τελευταίως εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ἐφημερίδας, πρὸς διδασκαλίαν τῶν παρ' ἡμῖν ἀγραμμάτων, ἀνταποκρίνεται πρὸς μίαν μεγάλην ἀνάγκην τοῦ τόπου μας. Δὲν εἶναι γενικῶς γνωστὸν ὅτι τὸ ἥμισυ τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος, τῶν ἐχόντων ἡλικίαν ἀπὸ 10 ἐτῶν καὶ ἄνω, εἶναι ἀναλφάβητοι, ἤτοι, ἀγράμματοι. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ ἔτους 1928, ἐπὶ 4,672,028 κατοίκων ἐχόντων ἡλικίαν 10 ἐτῶν καὶ ἄνω 1,913,875, ἤτοι, 42 τοῖς ἑκατόν, ἦσαν ἀναλφάβητοι. Ἐκ τούτων, 1,404,842 ἦσαν θήλεις καὶ 509.033 ἦσαν ἄρρενες.

Ἡ ἀναλογία αὕτη τῆς ἐν Ἑλλάδι ἀγραμματωσύνης εἶναι πολὺ μεγάλη ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλα ἔθνη. Λ. χ. ἐν Σουηδίᾳ οἱ ἀναλφάβητοι ἀποτελοῦν μόλις 0.12 τοῦ 1 τοῖς ἑκατὸν τοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ 10 ἐτῶν καὶ ἄνω. Ἐν Γαλλίᾳ, 5.08 τοῖς ἑκατόν, ἐν Βελγίῳ 5.93 τοῖς ἑκατόν. Μεγαλειτέραν τῆς Ἑλλάδος ἀγραμματωσύνην παρουσιάζουν ἐκ τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν μόνον ἡ Ρουμανία (44.81 %), ἡ Τουρκία (45.54 %) καὶ ἡ Πορτογαλία (60.21 %).

Ἡ μεγάλη αὕτη παρ' ἡμῖν ἀγραμματωσύνη ἐξηγεῖται ἐν μέρει ἐκ τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων, μεταξὺ τῶν ὁποίων πολλοί, ἰδίως οἱ γυναῖκες, ἦσαν ἀναλφάβητοι. Ἐν τούτοις ἀπὸ τοῦ 1928 καὶ ἐντεῦθεν ἤρχισεν ἡ προσπάθεια πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἀγραμματωσύνης. Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1927—8 ὑπῆρχον εἰς ὅλα τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τοῦ Κράτους 715,321 μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι. Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1936—7 ὁ ἀριθμὸς οὗτος εἶχεν ἀνέλθει εἰς 1.037.664, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἰδιωτικῶν σχολείων, τῶν νυκτερινῶν σχολῶν καὶ τῶν εἰδικῶν σχολείων διὰ τὰ μὴ φυσιολογικῶς ὑγιᾶ παιδία. Ἐπίσης γίνεται καὶ διδασκαλία τῶν ἀγραμμάτων εἰς τὸν στρατὸν καὶ τὰς φυλακάς. Ἤδη ὁ ἀγὼν κατὰ τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ ἐπεξετάθη καὶ εἰς τοὺς ἐνηλίκους, ἰδίως εἰς τὰς γυναῖκας τοῦ λαοῦ, ἡ μεγάλη πλειονότης τῶν ὁποίων δὲν γνωρίζει γράμματα. Εἶναι καταπληκτικὸς ὁ ἀριθμὸς τῶν παρουσιαζομένων εἰς τὰ συμβολαιογραφεῖα ἐνηλίκων ἀμφοτέρων τῶν φύλων (ἀλλὰ πρὸ πάντων τῶν γυναικῶν), τῶν συμβαλλομένων εἰς συμβόλαια καὶ μὴ δυναμένων νὰ θέσουν τὴν ὑπογραφήν των, ἀλλὰ δηλούντων ἄγνοιαν γραμμάτων. Μὲ τὴν ἀρξαμένην προσπάθειαν, ἂν αὕτη συνεχισθῇ καὶ συστηματοποιηθῇ καὶ δὲν ἀτονήσῃ, ὅπως συνήθως παθαίνουν αἱ καλαὶ προσπάθειαι ἐν Ἑλλάδι, ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ ἐλαττωθῇ εἰς τὸ κατώτατον ὅριον ἡ πληγὴ αὕτη τοῦ παρ' ἡμῖν ἀναλφαβητισμοῦ.